

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

**3) Forhandling om redegørelse nr. R 8:
Forskningsministerens redegørelse af 16. marts 1995 »Fra vision til handling – Info-samfundet år 2000«.**

(Redegørelsen anmeldt 16/3 95. Redegørelsen givet 16/3 95. Meddelelse om forhandling 16/3 95).

Forhandling**Sonja Mikkelsen (S):**

Informationsteknologien er kommet for at blive, og nu gælder det om at bruge de nye muligheder til gavn for det enkelte menneske og for fællesskabet.

Som i en række andre situationer står vi med et politisk valg: I hvilken retning ønsker vi udviklingen af vort samfund skal gå?

Der er allerede en omfattende offentlig debat. Enkelte opstiller skræmmebilleder om overvågning og en IT-elite, der besidder magten. Den risiko er til stede, hvis vi ikke foretager de rigtige valg nu.

Men de fleste vælger at se mulighederne for de mange i informationsteknologien, og det gør vi også i Socialdemokratiet, og det er med stor tilfredshed, at vi kan konstatere, at regeringen ikke bare ser mulighederne, men også ønsker via handling at medvirke til, at udviklingen bringes på det rette spor.

Det er helt afgørende, at vi i denne fase af samfundsudviklingen sikrer, at alle mennesker får adgang til at blive introduceret til informationsteknologien som det enkelte menneskes værktøj, der på en nem måde giver adgang til informationer fra hele verden og til at give andre mennesker informationer, f.eks. føre en dialog på skrift, uden at man skal vente på, at en dagbladsredaktion vil optage ens læserbrev i sine spalter.

I Socialdemokratiet bryder vi os ikke om mekanismer, der udstøder mennesker, uanset

hvilken form for udstødning der er tale om: Socialt, kulturelt, demokratisk. Derfor lægger vi i Socialdemokratiet afgørende vægt på de initiativer og forslag, der ligger i redegørelsens handlingsplan, som retter sig mod den enkelte borger, barn såvel som voksen.

Folkeskolen skal give børnene det informationsteknologiske værktøj i hænde, herunder give børnene en klar forståelse af betydningen af, at den enkelte forholder sig kritisk til informationskilderne. Folkeskolenettet er her en vigtig brik, og det foreslåede udvalg om børn, medier og informationsteknologi kan også bidrage med værdifulde forslag.

For at det kan lykkes, at alle børn – drenge og piger – og ikke kun drenge, der leger med computer hjemme, bliver fortrolige med at bruge informationsteknologien, skal der investeres i computere i en væsentlig hurtigere takt end i dag, og der skal udvikles undervisningsmaterialer, der baserer sig på, at informationsteknologi bruges som et værktøj til at opnå viden og personlig udvikling.

Det stiller også yderligere krav til læreruddannelsen og til efteruddannelsen af lærerne, og til at lærerne selv arbejder med computeren og derigennem bliver bedre rustet til at bruge informationsteknologien i undervisningen; men at alle lærere hele vejen igennem skoleforløbet skal være foran eleverne, er en illusion.

Som i folkeskolen skal IT naturligvis være til rådighed og anvendes i ungdomsuddannelserne og på de videregående uddannelser. Den voksne del af befolkningen har også brug for at blive introduceret til de nye muligheder, IT giver. Kun en tredjedel af landets husstande har computer i hjemmet, og mange af disse computere bliver ikke brugt til informationsøgning og kommunikation. Derfor er det færre voksne, der bruger computeren til kommunikation, end antallet af hjem med computere indikerer. Mange mennesker bruger computere på deres arbejde, men langt fra alle, og der er jo også mange mennesker, der ikke har en arbejdsplads.

Det er væsentligt, at vi ikke i de kommende år får opdelt befolkningen i dem, der har adgang til og bruger informationsteknologien, og så dem, der ikke har den adgang. I stedet skal vi hyre informationsteknologien som en tjener for borgerne, hvor borgerne kan bruge IT til kommunikation borgerne imellem og til kommunikation med de offentlige kontorer.

Også for virksomhederne skal informationsteknologien være en tjener. Det kan kun lykkes

gennem en stærk folkeoplysende indsats og en bevidst introduktion af IT som undervisningsværktøj i arbejdsmarkedsuddannelserne og andre voksen- og efteruddannelser, ikke mindst uddannelser, der retter sig mod grupper i samfundet, der ikke på anden måde automatisk introduceres til informationsteknologien. Især må vi være opmærksom på de lidt ældre kvinder, som måske har en tendens til at afstå fra at lære at bruge informationsteknologi.

Folkeoplysningen har stærke traditioner i det danske samfund. Mange mennesker tilegner sig herigennem viden efter deres personlige interesser. Derfor vil det være meget virkningsfuldt at introducere deltagerne til IT igennem folkeoplysningen.

I Socialdemokratiet vil vi opfordre Folkeoplysningsforbundet til at spille denne afgørende rolle. Både udbygningen af uddannelsesnettet, opkoblingen af folkeoplysningens institutioner, kulturnettet og Centret for Teknologistøttet Undervisning er i denne sammenhæng væsentlige initiativer.

Biblioteketets centrale funktion for folkeoplysningen fornys med IT, fordi bibliotekerne skal give borgerne i deres lokalsamfund adgang til informationsteknologi. I løbet af kort tid bør der ikke være ét bibliotek i dette land, der ikke er på nettet og giver borgerne mulighed for at bruge computer på stedet, få vejledning i bru- gen osv.

I den sammenhæng er det væsentligt at få afklaret, hvordan elektronisk publicering skal håndteres i forhold til ophavsret, pligtaflevering osv. Derfor er det omtalte udvalg om bibliotekernes fremtid væsentligt.

Jeg har gjort en del ud af, hvordan vi får alle med i de kommende års udvikling, hvor bru- gen af informationsteknologi kommer til at spille en selvstændig rolle i samfundsudviklingen. Det har jeg gjort, fordi denne indsats efter Socialdemokratiets opfattelse er forudsætningen for, at alle de øvrige initiativer kan realiseres. Den opfattelse vil afspejles i Socialdemokratiets anbefalinger til forskningsministeren af, hvor- dan de 35 mio. kr. på finansloven for 1995 til opfølgning af »Infosamfund år 2000« skal bruges.

Det er rigtigt set af regeringen at forsøge at forme en fælles dansk ramme for bru- gen af informationsteknologien, for alle, uanset om det er en kommune, en virksomhed eller en borger, der vil investere i den nye teknologi, har brug for at se deres egen investering i en overordnet

sammenhæng. Der bruges jo mange milliarder kroner om året på investeringer i informations- teknologi. Fælles standarder og kommunika- tionsflader, der passer sammen, vil gøre det let- tere, for ikke at sige er nødvendige, for at få maksimal nytte af informationsteknologien. Og i den sammenhæng er det væsentligt, at systemet indrettes, så handicappede kan være med uden teknologiske hindringer.

Forslagene i de første fire hovedafsnit af handlingsplanen vedrører alle den offentlige service, og hvordan IT kan bruges til at forbedre servicen, fordi man her tager fat i at bruge IT's styrke i modsætning til, hvad der hidtil har været gældende, at bruge informationsteknolo- gi, som om det var papir.

Regeringen følger op på anbefalingerne i »Info-samfund år 2000« fra efteråret. I Socialde- mokratiet er vi enige med regeringen om, at dette at give elektroniske kommunikationsmu- ligheder til de offentlige kontorer vil smitte af på virksomhedernes måde at løse deres opgaver på, fordi det kan gøre det langt lettere at afgive diverse oplysninger, som det offentlige forlan- ger i forskellige sammenhænge.

I den sammenhæng var det måske værd at overveje, om alle mindre virksomheder simpelt hen skal forsynes med en programpakke, der introducerer alle generelle regler, en virksom- hed skal efterleve, inklusive hvordan elektro- nisk kommunikation med det offentlige kan bruges til at gøre det nemmere. Det kunne have mange effekter foruden at lette den enkelte iværksætter. F.eks. kan det betyde færre kon- kurser med rod i bogholderiet og manglende regnskabsafreggelse, mindre skyldig skat og moms osv.

Jeg skal afholde mig fra at kommentere de enkelte punkter i de afsnit i handlingsplanen, der vedrører den offentlige service, og blot til- kendegeve to synspunkter.

For det første må det være et naturligt krav for borgerne, at den offentlige sektor nyttiggør de nye muligheder i informationsteknologien med en bedre service som resultat. Derfor er de fleste forslag fra borgerne nærmest selvfølgelig- heder. Men for de offentlige instanser og ikke mindst for de offentligt ansatte bliver det en kraftanstrengelse at gennemgå den transforme- ring, der er tale om fra papirbåren til elektronik- båren sagsbehandling og kommunikation.

Det koster også penge, men i første omgang handler det om at bruge de mange milliarder, der allerede er gemt i budgetterne, rigtigt. I den

sammenhæng er det nødvendigt at appellere til kommuner og amter om, at de også ser deres investeringer i samme lys.

For det andet om borgerkortet. Det er Socialdemokratiets opfattelse, at oplysningerne i de forskellige offentlige registre er borgerens oplysninger, som stilles til rådighed for det offentlige som led i behandlingen af borgerens relationer med det offentlige. Derfor skal et borgerkort indrettes med det udgangspunkt, at det er borgerens ejendom. Men den sag vender regeringen jo tilbage til ved en senere lejlighed.

Endelig er infrastrukturen jo også interessant. Uden bredbåndsnet og alles adgang til telefon kan informationsteknologien ikke bruges som beskrevet i redegørelsen. Dette forarbejde er gjort. Priserne for at bruge teleinfrastrukturen er også afgørende.

Socialdemokratiet er indstillet på at indgå aftale med SF, De Konservative og Venstre om trin ét i forskningsministerens udspil til en liberalisering af teleinfrastrukturen – en aftale, der vil medføre væsentlige prisfald.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Redegørelsen til Folketinget om »Info-samfund år 2000« og den IT-politiske handlingsplan 1995 består jo af to dele: På den ene side en overordnet strategi for infosamfundet, informations-samfundet, og på den anden side en lang stribe af store og små forslag til, hvordan man kan anvende den moderne teknologi specielt inden for den offentlige sektor.

Jeg vil i min tale her primært koncentrere mig om de dele, der har med den overordnede strategi at gøre. De enkelte konkrete forslag behandles efter Venstres opfattelse bedst, når konkrete beslutningsforslag fremsættes her i Folketingssalen.

Når jeg ser på den generelle strategi vedrørende informationssamfundet, hæfter jeg mig ved den vægt, som regeringen lægger på den rolle, som den offentlige sektor skal spille i udviklingen som værende den, der bringer udviklingen over det, man kalder den kritiske masse, skaber de rette synergieffekter m.v.

Efter vores opfattelse har regeringen nok en noget naiv forestilling om den rolle, som den offentlige sektor og politik i det hele taget kan spille i relation til informationssamfundet. Jeg hæfter mig bl.a. ved følgende sætning, der står på s. 12 i redegørelsen:

»USA lagde for med Clinton-Gore-planen om »The Information Super Highway« og er i dag

førende på den teknologiske front og med udviklingen af det verdensomspændende Internet.«

Det er, som om regeringen tror, at det at ville, det at have en politik er det eneste, som er afgørende for samfundsudviklingen. Kapitalmarkedet i USA, den iværksætterkultur og iværksætterånd, som igennem mange generationer er bygget op i USA, den erhvervsorientering, der er i deres universiteter og forskningscentre m.v., er faktorer, som man tilsyneladende slet ikke tager i betragtning har været altafgørende for den dominerende og førende rolle, USA har på den teknologiske front.

Vi synes i Venstre, at det vil være fornuftigt, hvis man er sober i sager, der har så alvorlig betydning for, hvordan vores samfund skal udvikle sig, og det vil sige, at vi ikke prøver at overvurdere, hvor langt fremme i udviklingen vi er herhjemme. For sagen er jo, at vi ikke tilhører den teknologiske frontlinje; vi er ikke med i forreste division.

Udviklingen går jo stærkt i USA og i en række asiatiske lande, som satser meget offensivt på dette område inden for det private erhvervsliv, men sandelig også inden for forskning og inden for uddannelse. Ja, ikke bare steder som USA og Asien ser vi en kraftig udvikling; vi ser det også i en række østeuropæiske lande, hvor hurtige liberaliseringer og meget stor dynamik præger udviklingen.

Vi er i Venstre af den opfattelse, at vor velstand er truet, hvis vi ikke kan følge med denne udvikling. Efter vores opfattelse er der tre elementer, som må til, for at Danmark kan leve op til de udfordringer, som man kan sige at info-samfundet stiller os over for.

Det ene er, at vi må gennemføre en lang række liberaliseringer, der giver borgerne nye muligheder. Det andet er, at vi må gennemføre bedre udviklingsmuligheder for den private sektor, så den kan følge med udviklingen i andre lande. Det tredje er en øget og markant satsning på bedre uddannelse og bedre forskning.

Lad mig tage det med liberaliseringen først. Vi anerkender, at regeringen har lagt op til visse skridt, der bringer os i en god retning på telekommunikationsområdet. Jeg synes, at nogle af de skridt, der er taget, er meget fornuftige. Men vi må stadig væk sige, at toget kører langsomt herhjemme – det er stadig væk tøv-tøv – mens andre lande kører med en langt højere hastighed.

Vi vil fra Venstres side ikke undlade at gøre opmærksom på, at vores udgangspunkt med hensyn til liberalisering på dette område er et ønske om, at der etableres fuld konkurrence hurtigst muligt; det er en klar adskillelse af det offentliges rolle fra, hvad der er markedets rolle, og dermed også et ønske om at få Tele Danmark fuldt privatiseret. Det er også, at EU skal spille en langt større rolle på dette område, end den gør i dag, således at når vi får den frie konkurrence på telekommunikationsområdet, må den konkurrencemyndighed, der skal være på markedet, etableres på EU-plan og ikke på nationalt plan.

Når det gælder bedre udviklingsmuligheder for den private sektor, må man lægge mærke til den rolle, som kapitalmarkedet bl.a. har spillet sådan et sted som Silicon Valley, hvor man virkelig har sat trenden for udviklingen inden for informationsteknologi.

Herhjemme er det private erhvervslivs muligheder for at følge med i denne udvikling jo bl.a. meget markant hæmmet af det store offentlige udgiftstryk og af de meget høje skatter. Der er ikke de kapitaltilførselsmuligheder, som der er andre steder, for at gøre sig gældende på markedet. Det vanskeliggør i alvorlig grad vores muligheder for at følge med udviklingen.

Det tredje element er den øgede uddannelse og forskning. Bevares, det understreges flere gange i regeringens oplæg, men hvor er de økonomiske midler? Hvor er viljen til at foretage den prioritering, som er nødvendig set i lyset af de udfordringer, vi står over for?

Fra Venstres side ønsker vi, at der sker en meget markant forøgelse af de offentlige midler, som anvendes til uddannelse og til forskning, og at vi har den politiske vilje til at foretage de prioriteringer, som skal til for, at der kan gennemføres denne øgede satsning på uddannelse og forskning. Det forholder sig jo sådan med hensyn til fordelingen af statens udgifter, at for hver gang vi bruger én indkomstskattekroner, går 50 øre til overførselsindkomst til dem, der er mellem 18 og 66 år. Vi mener, at der må gennemføres reformer på dette område, og at en del af de penge, der kan spares ved sådanne reformer, må bruges til en øget indsats i uddannelse og forskning og selvfølgelig også til de skattelettelser, der kan bevirke, at vores erhvervsliv kan følge med udviklingen.

Endelig er der den offentlige sektors rolle, og her mener vi, at vi må lære af den private sektor.

Det er jo således, at man mange steder i den offentlige sektor halter langt bag efter det private erhvervsliv. Tag den måde, vi anvender edb på her i Folketinget: et stift og klodset system – der er heldigvis fornyelse på vej – eller tag den måde, man anvender edb på mange steder i den offentlige sektor. Vi var nogle, der for et stykke tid siden her i Folketinget var ude at besøge Station 4 hos politiet på Amager og så, hvordan 20 mand måtte dele 2 pc'er, og når der i øvrigt skulle skrives rapporter, skete det ved hjælp af skrivemaskine op til øverste fuldmægtig, rettelser, tilbage og blive skrevet om igen. Alligevel svarer justitsministeren mig, når jeg har spurgt ham, at politiet med hensyn til anvendelsen af informationsteknologi er helt i front sammenlignet med udlandet. Der er ikke sammenhæng i regeringens udtalelser.

Vi er også i Venstre noget bange for de meget store og meget centralt dirigerede planer, for sagen er jo, at når det gælder informationsteknologi, er det det decentrale, der er det afgørende, det er den decentralisering, som udviklingen giver mulighed for. Derfor er det efter vores opfattelse således, at de, som har kompetencen til at træffe beslutninger, også skal bære ansvaret; kompetence og ansvar må følges nøje ad.

På trods af at vi ikke har samme opfattelse som regeringen med hensyn til markedets rolle og den offentlige sektors rolle i forbindelse med informationssamfundet, er vi fra Venstres side indstillet på at se positivt på mange af de konkrete forslag, der her er til, hvordan vi inden for den offentlige sektor kan opruste på det teknologiske område.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det, der bringer mig op på nuværende tidspunkt, er hr. Jens Løgstrup Madsens indlæg, som viser mig noget om, hvor Venstre står i diskussionen om informationsteknologien.

Det var bemærkelsesværdigt, at hele diskussionen om den humanistiske side, individets kontrol med informationsamfundet, var fuldstændig væk. Åbenbart var det eneste, det handlede om fra Venstres side, markedet, fuld liberalisering, at skabe muligheder for at tjene penge på dette område også.

Jeg synes, det er en utrolig holdning. Hvis det er Venstre, regeringen bygger sit flertal på i forbindelse med udviklingen af informationsteknologien, ser det sort ud.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg gjorde den samme iagttagelse som hr. Bruno Jerup, men vil i øvrigt gerne stille hr. Jens Løgstrup Madsen fra Venstre tre spørgsmål: Vil Venstre overhovedet liberalisere på teleområdet, sådan at det også indbefatter, at Tele Danmark får ligeværdige vilkår med andre virksomheder inden for dette her område, når vi når frem til 1998?

Det er ikke det indtryk, Venstre har efterladt under de forhandlinger, som vi nu har ført siden november måned. Venstre præsenterer konstant nye krav under forhandlingerne i stedet for at gøre som andre partier, nemlig præsentere sine krav fra starten, hvorefter man finder frem til en løsning. For mig at se ser det ud, som om Venstre overhovedet ikke vil liberalisere, overhovedet ikke har lyst til at indgå aftale og derfor hele tiden finder på nye undskyldninger for ikke at komme i den situation.

Det andet spørgsmål var: Er der overhovedet problemer med kapitaltilførsel til dette land i særdeleshed på informationsteknologiområdet? Da vi skulle sælge Tele Danmark-aktier, var det jo primært udenlandske investorer, der købte dem. Der var ingen problemer med at få afsat Tele Danmarks aktier.

Det tredje punkt var: Har Venstre virkelig vilje til at styrke uddannelse og forskning? Det er ikke det indtryk, Venstre efterlader fra dengang, man havde regeringsmagten. 10½ år havde vi en undervisningsminister, der kom fra partiet Venstre, og som ikke lavede andet end nedskæringer på dette område. Det er måske en historieløs ordfører, vi har for Venstre på dette område. Men jeg synes, det er vigtigt, at vi får svar på disse spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Så længe der pågår forhandlinger om et telefonforlig, synes jeg ikke, det er fornuftigt, at vi diskuterer den sag her fra talerstolen.

Vedrørende det med kapitaltilførsel og udenlandske selskaber må vi konstatere, at det er således, at hvis vi går tilbage til 1960, altså hvis vi går lidt mere end en generation tilbage, var vi i den situation, at Danmark var et af de OECD-lande, der havde det laveste skattetryk. I dag har vi det højeste, og det har klart forringet mulighederne for at samle kapital på privat basis. Jeg taler ikke bare om telekommunikation, jeg taler om det private erhvervsliv i almindelighed.

Hvad er det, der har drevet udviklingen frem i USA? Det er små, innovative firmaer. Det er dem, vi mangler i Danmark. Det er dem, vi skal give bedre vilkår, og det kan vi kun gøre ved at foretage de nødvendige prioriteringer.

Så har jeg sagt, at Venstre ønsker at styrke uddannelse og forskning. Det står jeg ved. Det er vores politik, og vi ønsker at foretage de prioriteringer, der gør muligt at bruge flere midler på dette område.

Må jeg så spørge tilbage: Har Socialdemokratiet vilje til at gennemføre de selv samme prioriteringer? Min opfattelse er klart, at det har man ikke. Man tør ikke tage en seriøs diskussion af velfærdssamfundet, og dermed har man ej heller viljen til at foretage de omprioriteringer, som er nødvendige.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg forstår, det er uklart, om Venstre ønsker at liberalisere og vil indgå en aftale om liberalisering eller ej. Det får vi altså ikke svar på her i dag, kan jeg forstå. Men så vidt jeg kan høre på hr. Jens Løgstrup Madsen, er der mere teori end praksis bag den tale, der bliver holdt, og de svar, der bliver givet. Der er intet belæg for at påstå, at det er vanskeligt at skaffe kapital til og samle kapital i dansk erhvervsliv. Det er en teori, man har i Venstre, at når skattetrykket er forholdsvis højt, vil det automatisk medføre, at man har problemer med at skaffe kapital til veje. Men i praksis ser tingene jo anderledes ud. Det er ikke det, der er spørgsmålet. Det er hele billedet, alle rammebetingelserne for erhvervslivets udvikling, det drejer sig om, og ikke isoleret et spørgsmål om skattetryk eller ej.

Hvad angår uddannelse og forskning, kan jeg sige, at vi på finansloven for 1995 har brugt ekstra 500 mio. kr. på at styrke ikke mindst forskningen, samtidig med at vi har stoppet grønt-høsterbesparelserne, som partiet Venstre og den daværende regering jo stod for i sin tid.

Nu er vi ved at bygge op, nu er vi ved at have styr på universiteternes basismidler. Vi lægger op til, at der skal ske en yderligere styrkelse med 500 mio. kr. om året oveni hvert år frem til år 2000. Det er en klar markering fra regeringens side, som vi bakker fuldt op fra Socialdemokratiets side.

Men det bliver spændende at se, om Venstre under finanslovforhandlingerne er villig til at bakke op bag den prioritering. Så vil hr. Løgstrup Madsens melding jo komme til at stå sin prøve.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes ikke, at hr. Jens Løgstrup Madsen kom med noget som helst bud på, hvad Venstre egentlig ville, ud over at de gerne ville lave liberaliseringer og åbenbart gerne ville have et nyt område, hvor man kunne få kapitalen til at operere. Er der overhovedet noget som helst humanistisk budskab i Venstres politik på dette område? Har de noget som helst forhold til borgerne ud over, at borgerne er nogle, der skal købe de dér skide produkter – som jeg ikke må sige?

Formanden: Nej!

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg ville egentlig ikke blande mig i mudderkastningen lige i øjeblikket, som jeg faktisk synes det har været ved at udvikle sig lidt til – men der var en enkelt bemærkning fra Venstres ordfører, som alligevel må få mig herop for i venlige, stilfærdige vendinger at sige, at hr. Løgstrup Madsen vist har læst for meget i »Minimalstaten«, for en påstand om, at erhvervslivet i Danmark har det dårligt, og at vi nu er nødt til at se på velfærdssamfundet, og det vil Socialdemokratiet så i øvrigt ikke diskutere, var lige det spark, der skulle ud gennem sidebenene – må bringe mig til at sige, at efter vores opfattelse er et af fundamenterne for et velfungerende erhvervsliv og et erhvervsliv, der kan klare en international konkurrence, social stabilitet. Det er altså et samfund, hvor der ikke er sociale modsætninger, hvor der ikke er strejke hvert andet øjeblik, og hvor mennesker faktisk har det så godt, at de også både indlæringsmæssigt, uddannelsesmæssigt og på alle andre områder fungerer godt i samfundet.

Så en minimalstatsidé om at skære velfærdssamfundet ned er efter vores opfattelse den direkte vej til at ødelægge dansk erhvervsliv. Jeg synes ikke, den anden påstand, at man ved at ødelægge velfærdssstaten skulle kunne gavne de mindre eller mellemstore virksomheder, hører nogen som helst steder hjemme. Og jeg er da glad for, at i alt fald hr. Anders Fogh Rasmussen er begyndt at løbe fra sin egen bog. Nu mangler vi bare, at Venstres ordfører i dag også kan løbe efter.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg synes ikke – og det er en kort bemærkning i første omgang til hr. Duetoft – at man kan kalde noget mudderkastning, når man konfronterer en ordfører med den politik, som partiet rent faktisk har praktiseret, over for det, man siger på nuværende tidspunkt. I den forbindelse vil jeg gerne forholde mig til hr. Løgstrup Madsens bemærkninger om, hvordan det var i 1960, hvordan det er i dag, og at vi har tabt terræn.

Det næste er det konkrete. Har vi ikke netop på forskningsområdet og på uddannelsesområdet tabt terræn i en tiårig periode fra først i 80'erne – sammenfaldende med, at hr. Bertel Haarder blev undervisningsminister – og så til for få år siden? Er det ikke netop i den periode, vi på de områder, vi diskuterer i dag, har tabt terræn i forhold til og ikke længere er på højde med de lande, vi normalt sammenligner os med? Er det ikke netop i den periode, at Danmark på forskningen og på de videregående uddannelser har dæmpet væksten i forhold til andre lande, mens andre lande har øget væksten, sådan at man var forberedt på det, som vi i øjeblikket diskuterer i dag? Og er det så ikke noget, som Venstre også må tage et medansvar for? Det er selvfølgelig i orden, hvis Venstre siger, at det er en anden linje, der skal lægges nu, men det var ikke det, som skete, da Venstre havde hovedansvaret for uddannelsespolitikken.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Bruno Jerup om det med humanisme, at der så sandelig også er plads til humanister i Venstres politik. Vi ønsker netop, at f.eks. handicappede og andre kan få adgang, og at den offentlige sektor får stillet informationsteknologi, pc'er og andet til rådighed. Netop for sådan nogle mennesker åbner den ny teknologi masser af muligheder.

Hvad angår hr. Peter Duetofts bemærkninger, vil jeg bare sige, at der er to lande, som egentlig må stå som et godt eksempel for Danmark. Tag Sverige, hvor det er gået ned ad bakke, fordi man ikke har forstået at reformere sin velfærdstat, og så tag på den anden side et land som New Zealand, som jo ikke er ude på de vilde vover, men hvor socialdemokratiske regeringer har gennemført reformer af den type, jeg her har stået og talt om. Det er altså det, vi må holde fast i.

Jeg vil gerne medgive hr. Aage Frandsen, at der under borgerlige regeringer sandelig også er sket drastiske ting, måske også i forhold til undervisningssektoren – der er sket mange gode ting – men vi må huske på, at den finansielle stabilitet på statsfinanserne jo netop blev oprettet af de borgerlige regeringer. Og nu er det, vi foreslår, at de reformer, som borgerlige regeringer har været inde på, bliver ført videre, således at vi foretager den nødvendige prioritering mellem de udgifter, som anvendes på overførselsindkomster, og de udgifter, som skal anvendes mere offensivt.

Så har jeg sagt, vi er villige til at foretage den prioritering, er I det?

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg synes, den tale, Venstres ordfører holder, virker, som om den kunne have været holdt for 20 år siden. Sagen er jo den, at vi lever i et land, som ikke har ret mange andre råstoffer end dem, vi har mellem ørerne, og derfor er vi nødt til at bruge dem bedst muligt. Det gør man efter mening ved at sørge for at have så veluddannet en befolkning, som det overhovedet kan lade sig gøre, og derfor har regeringen også satset virkelig mange midler på at sikre uddannelse til alle. Men et element i det er netop, at vi får udviklet informationsteknologien, sådan at alle kan være med.

En anden forudsætning for, at vi kan holde liv i dette samfund, at vi kan fortsætte med at klare os godt på det internationale marked, er, at vi har en ordentlig infrastruktur. I den forbindelse kommer informationsinfrastrukturen til at spille en stadig vigtigere rolle. Derfor mener jeg, at der ikke kan være tvivl om, at vi er nødt til at bruge nogle flere midler på dette område.

Man kan jo diskutere, hvad det er, vi skal konkurrere på i fremtiden, og på det punkt er det selvfølgelig Venstres holdning, at vi skal konkurrere på lønninger og på marginalomkostninger.

Jeg er fuldstændig sikker på, at det, vi skal konkurrere på, er viden. Det, vi skal have gang i, er netop en videns- og informationstung produktion, for vi kan lige så godt opgive konkurrencen på lønninger: vi kan aldrig klare os i forhold til Østen, Østeuropa osv., og det skal vi heller ikke.

Så er spørgsmålet, om der er råd til det. Svaret er, at vi simpelt hen ikke har råd til at lade være. Jeg skal ikke sige, at vi har en bundsund

økonomi i Danmark, men vi har en økonomi, der er i vældig flot vækst lige nu. Og det vækst skal vi udnytte, sådan at der fortsat er gode udviklingsmuligheder for økonomien og for det enkelte menneske.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Nu fik hr. Løgstrup Madsen lige sagt ud mellem sidebenene, at man vil styrke uddannelse og forskning, og så var det i øvrigt overførselsindkomstmodtagerne, der skulle betale.

Jeg vil gerne spørge hr. Løgstrup Madsen, om det er pensionisterne, der ikke skal have, hvad de får. Om det er efterlønsmodtagerne, der ikke længere skal have deres indkomst. Om det er dem, der er arbejdsløse, der ikke skal have deres dagpenge. Om det er dem, der er syge, der ikke skal have deres sygedagpenge. Eller hvem er det, der så pludselig nu skal rammes af dette her?

Det er jo lige præcis den udstødning, som vi ønsker at forhindre, også med den handlingsplan, der ligger i forhold til informationsteknologien. Vi vil netop sikre, at der ikke er nogen mennesker, der bliver stødt ud, uanset om det er socialt, om det er i forhold til brugen af demokratiet, eller om det er i forhold til brug af informationsteknologien.

Det er væsentligt for os, at alle mennesker får mulighederne, og jeg vil gerne spørge Venstre, om det er Venstres opfattelse, at det er ligeegyldigt med de mennesker, der er på overførselsindkomster, om det også er den holdning, der gør sig gældende i forhold til IT-handlingsplanen, og om det måske er derfor, man fra Venstres side slet ikke vil kommentere handlingsplanens indhold?

Formanden:

Jeg giver ordet til Jens Løgstrup Madsen for en kort bemærkning, og så nærmer vi os fru Henriette Kjær som ordfører efter nu elleve korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Hvad angår spørgsmålet om velfærdsstaten og informationssamfundet, synes jeg, at der allerede foreligger en række udmærkede rapporter om, hvilke typer reformer man kunne gennemføre, nemlig f.eks. dem, som Socialkommissionen har gennemført. Jeg skal ikke gå længere ind i det, men altså blot gøre opmærksom på, at

der ligger modeller klar, som vi kunne bruge, hvis viljen var der.

Så er der det spørgsmål, som blev rejst af den radikale ordfører, nemlig om vi skal være et lavtlønsland og konkurrere med landene i Østen.

Sagen er, at disse lande jo ikke længere konkurrerer på lav løn, men på knowhow, viden og teknologi, og at de på flere af disse områder er på højde med os, ja måske endda på en række områder foran os.

Det er den situation, vi er i, og det er derfor, vi skal gennemføre en række af de reformer, som jeg har skitseret i min ordførertale.

Henriette Kjær (KF):

Regeringen er nu endelig kommet med sin informationsteknologiske handlingsplan. Når jeg siger endelig, er det, fordi den blev lovet os allerede i januar. Men nu er den her, og så er det jo bare om at gå i gang med debatten!

Først vil jeg sige ministeren tak for redegørelsen. Jeg synes, det er fint, at Danmark nu har fået en overordnet strategi for, hvordan informationssamfundet skal udvikle sig. I Det Konservative Folkeparti er vi som udgangspunkt meget positivt stemt for planen. Det er af afgørende betydning for udviklingen af vores samfund, at vi forstår at udnytte det potentiale, som ny teknologi giver mulighed for.

Det Konservative Folkeparti er traditionelt for ny teknologi – den kan lette mange arbejdsgange og gøre vort samfund mere effektivt – men for mig som konservativ er det også meget vigtigt, at det enkelte menneske kommer til at stå i centrum, og at teknologien ikke får overtag, så individet glemmes i effektivitetens navn.

Når der i rapporten tales om, at man i højere grad skal kunne genbruge borgernes oplysninger, er det vigtigt, at vi borgere ved præcis, hvad der sker med de oplysninger, vi afleverer, ligesom det for os konservative betyder meget, at man respekterer de nuværende regler om tavshedspligt og om krav om samtykke ved videregivelse af oplysninger inden for sundhedsvæsenet. Vi må ikke blot for at opnå nogle rationaliseringsgevinster se bort fra det enkelte menneskes krav på fortrolighed.

Alt dette er principielt meget vigtigt for os.

En af de mange positive ting i handlingsplanen er, at eleverne i folkeskolen allerede fra 1. klasse gøres bekendt med en pc's muligheder. Der er risiko og fare for, at nogle mennesker allerede er tabt på gulvet og aldrig kommer til at

benytte sig af ny teknologi. Det betyder, at vi i en årrække får et teknologisk A- og B-hold; men på længere sigt kan vi undgå det ved at sørge for en god og høj teknologisk uddannelse af eleverne i folkeskolen og videre op gennem uddannelsessystemet.

Det glæder mig, at man i redegørelsen foreslår et mere rimeligt niveau for antallet af pc'er i folkeskolen end den helt urealistiske tanke i rapporten »Info-samfundet år 2000«, hvor det var ideen, at hver elev skulle have sin egen bærbare computer. Det kunne selvfølgelig være meget rart, men økonomisk ville det være helt umuligt, og det er meget vigtigt for os konservative, at planen er så realistisk og gennemførlig som muligt. Ellers er det jo bare et flop af gode ord og hensigter, og det kan vi ikke bruge til noget. Dette skal ganske simpelt føres ud i livet!

Ideen om, at alle statsinstitutioner skal etablere officielle e-postkasser, er et godt og nødvendigt tiltag. Borgerne kan via en sådan e-post-adresse let komme i kontakt med det offentlige uden at skulle stilles om eller vente på, at en medarbejder kommer tilbage fra frokost, eller være afhængig af det offentliges åbningstider. Derfor er det tiltag en af de ting, jeg gerne ser gennemført.

Kan det lade sig gøre at lave et system, der kan resultere i bedre service på arbejdsmarkedsområdet, er det også en af de ting, jeg hilser velkommen. Et bedre samspil mellem arbejdsløshedskasserne, etablering af elektroniske selvbetjeningssystemer og elektronisk adgang til oplysninger i arbejdsformidlingssystemets registre vil være meget gavnligt for både arbejdsgivere og arbejdstagere.

I regeringens handlingsplan opererer man med en elektronisk samfundsvejviser. Den skal baseres på data, der findes i Statens Informations publikation »Samfundsnøglen« og andre oplysninger fra staten, bl.a. de oplysninger, man kan finde i Hof- og Statskalenderen og Ministeriernes telefonbog.

Det er meget smart, og selvfølgelig skal den slags oplysninger være elektronisk tilgængelige, men det er vigtigt for Det Konservative Folkeparti, at man privatiserer den slags opgaver. Det skal ikke være en statsinstitution, der løser opgaven. Man kan allerede nu få Hof & Stat på cd-rom, men det er ikke godt nok. Hvis man virkelig bruger det værktøj, vil man vide, at der i løbet af et år sker så mange ændringer i den offentlige administration, at det er nødvendigt med løbende revision af et sådant opslagsværk.

Brugerne må så betale abonnement efter brug, præcis som de betaler til andre databaser.

Men jeg vil gerne høre ministerens kommentarer til den del af handlingsplanen. Hvad har man konkret tænkt sig under det, man kalder Initiativ 3.4?

Borgerkortet bliver flygtigt nævnt i rapporten, idet man henviser til Indenrigsministeriets rapport, som man stadig afventer høringssvar på. Men borgerkortprojektet indeholder så meget politik og er af så principiel karakter, at jeg mener, det fortjener at blive behandlet selvstændigt. Vi har ikke haft den brede folkelige debat og får det vel heller ikke, før indenrigsministeren har fået sine høringssvar og mere styr på formen.

Jeg vil derfor fra Folketingets talerstol bede regeringen om at inddrage alle partier i en eventuel beslutning om et sådant kort, således at vi får en ordentlig debat om kortet. Ellers skal jeg i hvert tilfælde nok sørge for, at vi får en forespørgselsdebat i denne sal, for belysning af og debat om ideerne vedrørende borgerkortet er strengt nødvendigt.

I handlingsplanen er der et afsnit om sikkerhed. Det er også supernødvendigt, at IT-systemer og kommunikation via telenettet skal sikres via en optimal beskyttelse mod brud på sikring af fortrolighed og tilgængelighed. Det er meget vigtigt, at brugerne af disse systemer føler sig trygge og sikre på, at ingen uvedkommende får adgang til deres kommunikation. Forskningsministeren vil derfor nedsætte et IT- og telesikkerhedsråd, der skal rådgive om formuleringen af en telesikkerhedspolitik.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg er lidt skeptisk over for et sådant råd. Hvor længe skal det sidde? Eller er det meningen, det skal være permanent? Hvor mange og hvem skal det bestå af? Og hvorfor kan man ikke internt i Forskningsministeriet løse den opgave? Eller hvis det endelig skal være, hvorfor kan man så ikke bruge det nuværende teleråd? Det burde også kunne rådgive om sikkerhed.

Det vil jeg gerne have ministerens svar på. Sikkerheden skal selvfølgelig være i orden, men det er efter min mening uheldigt, hvis der opbygges et rådsbureaukrati.

Handlingsplanen beskæftiger sig også med de private virksomheder. De skal være bedre til at anvende IT, og en omfattende efter- og videreuddannelse skal finde sted, så vi ikke får nogen info-samfundstabere.

Jeg lægger stor vægt på, at al politik på dette område bliver til i tæt dialog med virksomhederne, og at der ikke presses krav ned over hovedet på nogen. Virksomhederne er i forvejen positive over for større brug og udnyttelse af informationsteknologi, og jeg håber, regeringen vil finde en erhvervs politik på dette område, der opmuntrer i stedet for at pålægge virksomhederne krav, som de ikke kan honorere.

I handlingsplanen foreslås det, at Erhvervsministeriet nedsætter en arbejdsgruppe med relevante eksperter, som skal udrede, hvilke offentlige politikker der kan skabe rammebetingelser for udviklingen af nye arbejdsgange i virksomhederne i forbindelse med udnyttelsen af IT. Her er det vigtigt for os, at ekspertgruppen hovedsagelig besættes med repræsentanter for industri og andre erhverv, da det er dem, rammebetingelserne vil berøre.

Vi bliver i handlingsplanen også præsenteret for ordet trepartstopmøde. Det er et møde, der skal afholdes senere på året mellem arbejdsmarkedets parter og regeringen. Det ser jeg frem til med spænding, og det tror jeg også arbejdsmarkedets parter gør, for hvad skal der aftales eller drøftes på dette møde? Det er selvfølgelig altid positivt, at man mødes og diskuterer, men hvor forpligtende vil dette møde blive? Det håber jeg ministeren vil løfte sløret for senere.

Med hensyn til forskning påtænker regeringen at åbne et »virtuelt center«, der skal være spydspids i den informationsteknologiske forskningsindsats. Begrebet virtuelt center svæver lidt i luften for mig, men jeg tror, jeg har ret, når jeg antager, at det er et netværk, der skal opbygges, altså en database, for jeg regner ikke med, at det er et fysisk center af mursten – hvis det sidstnævnte er tilfældet, vil jeg være imod det – men ministeren bedes venligst præcisere sine fagudtryk og fortælle mig, hvad der er tale om.

Jeg har indtryk af, at der bruges ret mange midler på forskningen og udviklingen inden for IT-området. Det er også et vigtigt område, men vi må ikke glemme andre dele af dansk forskning, som jeg ikke ønsker nedprioriteret på bekostning af dette.

Og så til økonomien omkring det hele:

Som der stod i Ingeniøren i fredags: »Økonomien er et kapitel for sig, et kapitel, der ikke er der.« Jeg kan forstå, at ministeren mener, at man via omprioriteringer af de nuværende budgetter kan gennemføre planen; men jeg mangler i høj grad et bevis på dette i form af konsekvensbe-

regninger, for som jeg sagde i min indledning, denne handlingsplan skal være mere end blot flotte ord; den skal blive virkelighed!

Aage Frandsen (SF):

Indledningsvis vil jeg godt rose regeringen og i den forbindelse naturligvis også forskningsministeren for, at man har valgt at sætte spørgsmålet om informationsteknologi på den politiske dagsorden.

Udviklingen af informationsteknologi er et politisk anliggende. Udviklingen må ikke overlades til markedskræfter. Som ved enhver form for teknologi, der skal udvikles, er det et spørgsmål om, hvilke interesser der bliver varetaget, og for SF er det afgørende, at IT-udviklingen bliver til gavn for ganske almindelige mennesker, og at udviklingen ikke kun sker ifølge de interesser, som kapitalejerne har, og på de betingelser, som kapitalejerne stiller.

Efter SF's opfattelse rummer udviklingen inden for informationsteknologien en række muligheder, som netop kan blive til gavn for ganske almindelige mennesker. Men der er også – specielt hvis markedskræfterne i for høj grad kommer til at råde – risiko for spild af samfundsressourcer og risiko for øget ulighed.

Selv om SF afgjort er meget positivt indstillet over for indførelsen og udbredelsen af informationsteknologi, vil jeg samtidig også understrege, at blot fordi noget er teknisk muligt, skal man ikke nødvendigvis gøre det. Vi hverken kan eller skal standse udviklingen, men vi både skal og kan foretage politiske prioriteringer af, hvad vi ønsker fremmet.

Anvendelse af informationsteknologi vil afgjort kunne bidrage til at nedsætte transportomkostninger og dermed også bidrage til at nedsætte forureningen, og det vil være til gavn for den økologiske balance. Men på den anden side kan der være en risiko for, at man i almindelig begejstring for udviklingen fejlinvesterer, og det påvirker altså den økologiske balance negativt. Der er også en risiko for, at samfundet kan komme ind i en periode med brug og kassér-tendenser, netop fordi der år for år er en stor nedslidning på dette område.

For os er målet for det første, at brugerne får let adgang til at bruge teknologien og det til rimelige priser, for det andet, at brugerne både i fællesskab og individuelt får størst mulig indflydelse på brugen af den, for det tredje, at den bidrager til nye og bedre arbejdspladser – det er klart, at der forsvinder nogle, men der kommer

givetvis også nye og gerne bedre arbejdspladser – og for det fjerde, at den kan bidrage til, at menneskers livskvalitet bliver forbedret.

Der er ikke tvivl om, at udviklingen inden for den offentlige sektor er helt central for udviklingen inden for informationsteknologien i det hele taget, som der også står i redegørelsen. Vi finder i SF, at det er rigtigt, at den offentlige sektor går foran med hensyn til at bruge informationsteknologien, så borgerne lettere kan hente oplysninger hos offentlige myndigheder og på kontorer og biblioteker osv.

Det er også godt, at man kan bruge teknologien i sundhedssektoren, som det er skitseret i redegørelsen. Det betyder jo, at hvor man en række steder i dag bruger tiden til bureaukrati og administration, kan man fremover bruge den til betjening af borgerne.

En IT-udvikling, hvor det offentlige bliver en slags motor, vil også kunne bidrage positivt – med den afsmittende virkning, at der bliver flere arbejdspladser i den private sektor.

I den forbindelse er det vigtigt at understrege, at priserne på anvendelse af informationsteknologien naturligvis er af afgørende betydning for, hvor mange der vil benytte sig af den. Derfor betragter vi det som positivt, at Tele Danmark har nedsat priserne på bredbåndsnettet og vil nedsætte dem yderligere. Men det er lige så vigtigt at understrege, at der er grænser for, hvor meget de kan komme ned – alene af den grund, at der er nogle investeringer, der skal forrentes, og også fordi det er i hele Danmarks interesse, at Tele Danmark er godt rustet, når en liberalisering på telemarkedet fuldt ud slår igennem i 1998.

Diskussionen om borgerkort har også været en diskussion om informationssamfundet. Og man kan sige, at diskussionen har kørt på den måde, at det er, som om det er to slags borgerkort, der tales om:

Hvis borgerkortet alene er et kort, som giver den enkelte borger mulighed for via en PIN-kode at få let adgang til selv at indhente oplysninger hos og kommunikere med de offentlige myndigheder, så er det helt fint. Men hvis borgerkortet samtidig betyder, at offentlige myndigheder og andre har let adgang til at indhente oplysninger hos borgeren uden den pågældendes accept, så er det uacceptabelt, og så er det et eksempel på, at der er en teknologisk mulighed, som man ikke skal udnytte.

Som sagt har den hidtidige diskussion, der er foregået i medierne, været ret diffus, og det er

vigtigt, at vi inden alt for længe får en afklaring af, hvad borgerkortet er for noget.

Som sagt: Hvis borgerkortet er noget, som er borgerens, så er det vigtigt at få aflivet forskellige myter om det; men hvis det er en mulighed for myndighederne, er det til gengæld vigtigt at aflive borgerkortet.

Hvis adgangen til informationsteknologi skal være reel, forudsætter det for det første, at man har de nødvendige forudsætninger for at kunne bruge teknologien, og for det andet, at man har adgang til teknologien.

Informationssamfundet indebærer klart en risiko for en yderligere opdeling af befolkningen i A- og B-grupper, og for at undgå dette forudsætter det, at uddannelse ikke mindst i folkeskolen målrettes helt anderledes mod, at man kan beherske informationsteknologien – helt på samme måde som der i dag satses på, at man skal kunne beherske dansk og engelsk og matematik.

Mange børn og unge har jo selv lært sig at bruge teknologien. Hvem skulle ellers have lært dem det? Der har jo ikke været nogen til at lære dem det. Men der er altså en stor gruppe af børn og unge, som ikke behersker teknologien, og som ikke har adgang til den, og det vil der givetvis fortsat være.

Derfor er det vigtigt, at der sker en kraftig opprioritering af undervisningen i folkeskolen på dette område. Det kræver, at lærerne uddannes; det kræver, at der investeres i ny teknologi på området; og det kræver offentlige investeringer. Og det er oplagt, at når disse investeringer så er foretaget, skal skoler og andre uddannelsesinstitutioner tilsluttes forskellige net, herunder Internettet. Men på indeværende tidspunkt kan man sige, at det er en diskussion, som ikke har megen relevans, for det teknologiske udstyr står ikke til rådighed.

Forskningsministeren berører i redegørelsen risikoen for, at der kan opstå et A- og et B-hold; men jeg mener ikke, at man i redegørelsen i tilstrækkelig grad erkender risikoen for, at der kan opstå et A- og et B-hold. Efter vores opfattelse er der endda en risiko for, at det kan ende med ikke bare et A- og et B-hold, men også et C- og et D-hold. Så store kan forskellene med hensyn til at beherske teknologien komme til at blive, medmindre man helt afgørende satses på uddannelse!

Redegørelsen efterlader en række ubesvarede spørgsmål om, hvor pengene skal komme fra, hvis planen skal realiseres, og jeg er ikke blevet

meget klogere, efter at jeg har spurgt statsministeren, hvilke overvejelser den samlede regering på dette område har om, hvor pengene skal komme fra. Derfor må man sige, at hvis forskningsministerens flotte plan skal realiseres – og det mener vi at den skal på stort set alle områder, og vi mener, at det er en flot og ambitiøs plan – så forudsætter det i hvert fald, at der skal penge på bordet, hvad enten det er finansministeren eller andre, eller hvem det nu er, der skal bidrage til det.

Al erfaring viser jo også, at øvelse gør mester, ikke mindst på dette område. Det tror jeg også de af os, som af gode grunde har lært at bruge denne teknologi i en relativt sen alder, ved.

Det afgørende er altså, at børn, unge, voksne og gamle får mulighed for at lære at bruge teknologien, og at de kan komme til at bruge den, og det forudsætter altså, at der bliver gjort en ekstraordinær indsats på uddannelsesområdet: I folkeskolen, i ungdomsuddannelserne, men nok ikke mindst i voksen- og efteruddannelserne.

Men vi har også brug for, at den nye teknologi kommer ud til folk, at den kommer til at stå til rådighed for folk, og det vil altså sige, at ud over selvfølgelig i skolerne og uddannelsesinstitutionerne skal den stå til rådighed på bibliotekerne, i beboerhusene og i lokalcentrene, som netop er de steder, hvor folk kommer. På den måde tror jeg de muligheder, som ligger i informations-samfundet, netop kan blive til glæde for hele befolkningen, mens der selvfølgelig kan være en risiko for, at hvis man ikke foretager de ting, som jeg har berørt, kan den også blive til stor skade.

Men der er ingen grund til generelt at se pessimistisk på det: Denne udvikling er under alle omstændigheder på vej; det er bare et spørgsmål om, hvorvidt vi behersker den til vores fordel. Derfor foreligger den mulighed, at informationsteknologien kan være i folkets tjeneste og ikke kun i nogle få udvalgte menneskers.

Tom Behnke (FP):

Viden er guld, og oplevelser er livskvalitet, er det blevet sagt om 1990'erne, og tesen vil givet fortsætte langt efter år 2000. Viden og dermed adgang til informationer er guld værd, og det er vigtigt, at alle får adgang til viden og informationer, så den enkelte selv kan disponere. Uden viden ingen mulighed for at vælge og prioritere og dermed ingen mulighed for egentlig personlig frihed.

Spørgsmålet er, hvilken viden der skal være adgang til, og hvordan man skal gøres i stand til at få denne viden. Men et vigtigere spørgsmål er, hvilken viden borgerne skal have om systemet, og især hvilken viden systemet skal have om borgerne, og sidst, men ikke mindst, hvem der skal sætte grænserne for, hvilken viden der skal gives videre.

Adgangen til øget viden skal således følges hånd i hånd med bedre sikkerhed med hensyn til oplysningernes tilgængelighed, ikke mindst når der er tale om systemets adgang til viden om borgerne. Når der skal tages nye initiativer i det kommende informationssamfund, må det altså nøje vurderes, om det er af hensyn til borgerne eller af hensyn til systemet, og hvis interesser vi ønsker at varetage, og for Fremskridtspartiet står det helt klart, at det er borgernes interesser, der skal varetages, frem for systemets.

Et lige så vigtigt emne, som Folketinget bør forholde sig til, er risikoen for, at borgerne bliver opdelt i et A- og et B-hold, alt efter om de kan følge med i det nye informationssamfund eller de ikke kan. Det ville være helt urimeligt, hvis vi kom til at efterlade en gruppe borgere uden mulighed for at følge med. De nye muligheder skal derfor følges op af initiativer, der sætter borgerne i stand til dette, f.eks. i form af folkeoplysning, efteruddannelse, aftenskole osv. Jeg ved godt, det ikke er en billig måde at gøre tingene på, men det må være et krav, for ingen skal mod deres vilje lades i stikken.

Da jeg læste redegørelsen, stod ordet overvågningssamfund som en skræmmende overskrift for mig, hvis de nye muligheder bliver misbrugt, hvilket redegørelsen i øvrigt selv gør opmærksom på, for der står jo i den, at staten, amterne og kommunerne skal sammenbindes i et omfattende elektronisk servicenet, hvor oplysningerne skal anvendes *optimalt* i de forskellige offentlige registre, og hvis man skal udnytte informationerne optimalt, er der tale om en total samkøring af samtlige oplysninger i samtlige offentlige registre!

Der tales om at fremme en skabelse af samfundsmæssige fordele gennem brug og genbrug af data. Men det rigtige udgangspunkt ville være at skabe fordele for borgerne, altså at tage sit udgangspunkt i, hvad der er til fordel for dem. Ministeren vil givet hævde, at det er to sider af samme sag, men for Fremskridtspartiet er det vigtigt, at det er borgernes interesser, der får førsteprioriteten.

Der står også, at registerloven skal moderniseres, så den ønskede håndtering af oplysninger til alle lovlige formål kan ske uden bureaukratiske procedurer. Men spørgsmålet er, om de bureaukratiske procedurer ikke netop er en form for sikkerhed i dag, idet de begrænser overvågningssamfundet. Man kan kalde det bureaukrati, fordi borgerne generelt er enige i, at en smidiggørelse er nødvendig, men der er ofte i lige så høj grad tale om sikkerhedsprocedurer.

Bureaukratiet kan bekæmpes på to måder: enten ved at begrænse det eller ved at gøre det lettere at håndtere det. Ministerens forslag går ikke ud på at begrænse bureaukratiet, men blot ud på at gøre det nemmere at finde rundt i det. Fremskridtspartiet havde hellere set, at man fik ryddet op i det fra en ende af.

Så er jeg stødt på noget, som jeg kunne tænke mig at få en forklaring på fra ministeren, hvis han har mulighed for at komme ind på det i sin svartale, og det er, at der lægges op til, at der skal bruges nogle nye begreber. Et af de punkter, jeg er slået ned på her, er, at man ønsker at ændre virksomhedernes SE-numre til CVR-numre. Men hvad er forskellen egentlig på de to begreber? Og hvorfor skal der en ændring til? Hvad er problemet med de nuværende SE-numre? Det redegøres der ikke for i redegørelsen, og der argumenteres ikke for det. Således er det også med en række af de andre ideer, der er lagt frem: Det kniber med argumenterne.

Men så til noget helt andet og meget mere positivt og letforståeligt, nemlig redegørelsens Politik 25 på side 40:

»Gennem en offensiv telepolitik skal Danmark frem mod år 2000 realisere verdens bedste og billigste teleydelser. Et afgørende skridt i denne udvikling vil være den fuldstændige liberalisering, som efter EU-beslutningen skal gennemføres senest pr. 1. januar 1998.«

Så er det jo blevet erkendt, at fuldstændig liberalisering er vejen til bedre og billigere ydelser! Det burde Folketinget skrive sig bag øret til alle kommende debatter her i salen, hvor netop liberalisering ofte har været udsat for hån og ydmygelse.

Noget, som jeg savnede i redegørelsen, og som jeg ikke kan forstå at man ikke har omtalt, er, at med disse nye muligheder får vi også mulighed for elektronisk demokrati, altså en helt ny mulighed for, at mange spørgsmål af væsentlig samfundsinteresse kan sendes til folkeafstemning, hvor borgerne nemt og hurtigt

kan stemme om forskellige spørgsmål. Når først netværket er der, er det ikke noget problem.

Hvorfor omtaler redegørelsen slet ikke denne nyskabelse, som vil gøre folkeafstemninger nemmere og hurtigere og langt billigere og dermed mere sandsynlige i fremtiden? Det kan være, at jeg selv har svaret på, hvorfor det ikke omtales i ministerens redegørelse: fordi det vil blive mere sandsynligt, at vi får flere folkeafstemninger, og det er Folketinget som bekendt ikke særlig interesseret i – med undtagelse af Fremskridtspartiet.

Så er der borgerkortet. Spørgsmålet er, hvorfor Folketinget ikke har fået en rapport om det elektroniske borgerkort. Efter et sandt detektivarbejde og noget, der kunne ligne bestikkelse er det lykket mig at få et eksemplar af skrivelsen sent i går aftes, og jeg har derfor ikke nået et kigge i den endnu. Hvorfor har det været hemmeligt? Hvorfor har Folketinget ikke fået de papirer? Hvad er det, der er hemmeligt? Og hvor er høringsvarene i øvrigt?

Så vidt jeg er orienteret – men vi ved jo ikke ret meget, for vi har næsten ikke fået noget at vide – kan det selvfølgelig være, fordi ministeren så kan foretage et gigantisk hop, når vi endelig får disse informationer, og at han så kan komme igennem med det hurtigere. Vi har faktisk ikke fået ret mange informationer om det, og det er jo lidt paradoksalt i en redegørelse om informationssamfundet, at Folketingets partier næsten ingen informationer har fået.

Hvad er årsagen til, at Folketinget ikke har fået rapporten om forprojektet til det elektroniske borgerkort? Og hvad er årsagen til, at vi ikke har fået høringsvarene? Så vidt jeg er orienteret, sluttede høringsrunden den 1. marts 1995. Der burde have været tid til, at vi kunne have fået dem. Men som indenrigsministeren jo sagde her i Folketingssalen under en anden debat, havde hun i den forbindelse oversendt høringsvarene til Folketinget med det samme, fordi det var sådan nogle gode høringsvar. Og på et direkte spørgsmål om, hvorvidt det betød, at ministeren ikke af sig selv ville have oversendt dem med det samme, hvis de havde været knap så gode, bekræftede ministeren dette. Så spørgsmålet er, om høringsvarene er så negative, at ministeren ikke har turdet oversende dem til Folketinget eller til udvalget – og det til trods for, at Forskningsudvalget jo har henstillet til ministeren at fremsende høringsvarene så hurtigt som muligt.

Dermed når jeg frem til, at der har været efterlyst en mere folkelig debat om dette emne, og at partiernes og folketingsmedlemmernes holdninger til det har været efterlyst. Det har gang på gang været fremherskende i læserbreve i medierne, at man ønskede at høre folketingsmedlemmernes mening. Men hvordan skulle vi kunne udtale os, når det kun er ministeren, der er i besiddelse af informationerne?

I redegørelsen er der mere end 60 steder en forkortelse, der hedder IT, og der er flere ordførere, der har brugt forkortelsen IT meget flittigt heroppe. Men hvad betyder IT? Det er der ingen der har anstrengt sig for at redegøre for. Det står jo ingen steder i redegørelsen, hvad det er for en forkortelse, man pludselig har fundet på. Jeg har gættet på, at det kunne have noget at gøre med informationsteknologi eller sådan noget, men det er jo et rent gæt. Og når vi netop taler om, at det er meget vigtigt, at alle kan være med – det var fru Sonja Mikkelsen bl.a. inde på – kunne man dog have gjort sig den anstrengelse i det mindste at redegøre for tingene på en sådan måde, at alle *kan* være med.

Om udgifterne til borgerkortet siger man, at de modsvares af rationaliseringsgevinsterne, men det tvivler jeg nu noget på, for man finder nok på noget andet at bruge pengene til. Vi har aldrig haft så meget teknologi, som vi har i dag, og samtidig har vi aldrig haft så mange offentligt ansatte, så det er mere end noget andet et skræmmebillede i den forbindelse.

Hvis vi overhovedet skal have et borgerkort, vil jeg stille nogle krav:

For det første skal det være frivilligt for borgerne, om de overhovedet vil have et sådant kort. Og der skal ikke ske nogen forskelsbehandling, hvis man siger nej tak. Man må have krav på den samme service fra det offentlige. For det andet må være sådan, at det ikke kun er det offentlige, der kan udstede et sådant borgerkort, men at alle, tankstationer, banker og lignende, kan få adgang til at udstede et sådant kort.

At det er frivilligt, hvilke oplysninger der kan indlægges i kortet, er meget vigtigt, og det er også vigtigt, hvem der kan indlægge oplysningerne, og hvad det er for oplysninger, der eventuelt skal indlægges. Det er også meget vigtigt, at det er frivilligt, hvad kortet skal give adgang til, og hvem der skal have adgang til oplysningerne. Og dér må vi fastholde, at det må være kortholderen, der via sin PIN-kode i hvert enkelt tilfælde godkender, hvad det er for

oplysninger, den pågældende person eller institution ønsker at få adgang til.

Med hensyn til forskelsbehandlingen er jeg selvfølgelig godt klar over, at der kan være situationer, hvor det, at man foreviser kortet, vil gøre, at man får en hurtigere ekspedition; men det, jeg mener, er, at der ikke må ske det, at man bliver afskåret fra visse serviceydelser, eller at man stilles unødigt dårligere, fordi man har valgt ikke at have et sådant kort.

Men som sagt ser vi meget positivt på fremtiden i Fremskridtspartiet, og vi ser også positivt på redegørelsen, men vi er meget mistænksomme over for, hvad alt dette kan medføre. Men jeg håber, ministeren kan give nogle svar.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det har været interessant at opleve, hvor stor opmærksomhed en temmelig tung rapport som Dybkjær-Christensen-rapporten rent faktisk har givet anledning til. Baggrunden er selvfølgelig, at mange mennesker er klar over, at vi står ved begyndelsen til et nyt samfund, som er kendetegnet ved en ny informationsinfrastruktur og en ny og langt mere videnintensiv og informationsmættet produktion, og at vi står foran en global kulturel renæssance, hvor hver enkelt af os får mulighed for at vide mere end nogen sinde før, og hvor hver enkelt også får mulighed for at udtrykke sig langt mere, end vore forfædre har haft lejlighed til.

Med den digitale teknologiudvikling er der netop mulighed for kommunikation og dialog, ikke bare for envejskommunikation og monolog: Med de nye medier får vi næsten ubegrænsede muligheder for at påvirke verden og for at skabe vor egen verden i form af vor egen sammensatte radioavis eller video eksempelvis.

Den ny teknologi giver os et væld af nye muligheder, som bør fylde os med både begejstring og bekymring. Hvis vi starter med begejstringen, så giver den ny teknologi os for det første en fantastisk mulighed for en mere fredelig udvikling i verden. Hvis det ikke var for den ny informationsteknologi, var Muren ikke faldet, vil jeg vove at påstå. Informationsteknologien giver basis for en global bevidsthed; det er let at kommunikere på tværs af grænser, på tværs af alle former for skel. Så på den baggrund må man hilse udviklingen velkommen.

For det andet kan denne teknologi også bidrage til et bedre miljø. I stedet for en materielt tilstoppet produktion ser vi nu muligheden for en overgang til en vidensintensiv og mindre

materialetung produktion. Vi kan altså sikre en overgang fra at bruge meget fossil energi til at bruge mere levende energi i form af menneskers intellektuelle og kreative evner.

Jeg er godt klar over, at indtil videre har vi ikke set så meget af den udvikling. Eksempelvis har det papirløse kontor indtil videre kun givet anledning til, at der bliver brugt stadig mere papir. Det hænger selvfølgelig sammen med vores kultur. Selv om vi sender vores informationer over elektroniske systemer, er der en tendens til, at vi også lige laver et print og så sender det, så vi er sikre på, at folk har fået det.

Men hvis vi ser det under ét, giver den ny teknologi en fantastisk mulighed for en anden form for produktion, som ikke er nær så materialetung som den, vi kender.

For det tredje – jeg er stadig væk ved begejstringen – giver informationsteknologien meget bedre mulighed for uddannelse. Regeringen satser på at skabe 60.000 nye uddannelsespladser inden år 2000. Mange af dem håber jeg bliver fjernuddannelsespladser, så vi kan lave fjernundervisning, så vi får bedre mulighed for f.eks. at sidde hjemme eller på virksomheden for at uddanne os, i og med at mange har vanskeligt ved enten at søge ind på et universitet, komme af sted til teknisk skole, eller hvor undervisningen nu foregår.

For det fjerde giver det her også nogle fantastiske muligheder på det personlige plan, fordi det bliver så nemt at søge information, og fordi det bliver så nemt at følge med. Også for særlige grupper i vores samfund, ikke mindst de handicappede, giver den ny informationsteknologi gode muligheder.

Så kan jeg ikke lade være med også at gøre opmærksom på de muligheder, vi her har i form af støtte til landdistrikterne, for netop teknologien gør det jo muligt for os at sidde hjemme og arbejde. Lad os da prøve at realisere nogle af de ideer, vi havde i begyndelsen af 1980'erne om at lave lokale telehuse, hvor vi kan sidde og arbejde. Hele ideen om den globale landsby, hvor er den blevet af? I stedet for at transportere os selv i hundredvis af kilometer hver dag med alle de miljøomkostninger, det har, lad os så prøve at holde mere liv i vores landdistrikter ved at lave nogle fjernarbejdspladser, hvilket netop bliver muligt i kraft af teknologien!

Lad mig så se på bekymringssiden. Der har jeg to bekymringer. Den første er, som næsten alle ordførere har været inde på med undtagelse af måske Venstre, bekymringen over, om vi får

samfundet delt op i et nyt A- og B-hold. Der kan meget nemt ske det, at de mennesker, som ikke får del i teknologien, bliver isoleret. Der kan også ske det, at vi bruger teknologien forkert, sådan at f.eks. nogle af os vælger at sidde hjemme og passe vores børn og lave lidt HK-arbejde ved siden af, som vi kan gøre med vores computere, der så er knyttet til nettet, så vi aldrig nogen sinde behøver at se andre mennesker. Den slags skal vi selvfølgelig passe på.

Vi skal også passe på den udvikling, som vi jo desværre ser inden for en del af ungdomskulturen, nemlig at flere og flere har svært ved at skelne mellem det virkelige og uvirkelige. Når vi nu sidder dér foran computeren og har mulighed for at lege med virtual reality, jamen så er der en risiko for, at vi ikke længere kan skelne mellem det virkelige og det uvirkelige.

Med hensyn til det andet problem, som jeg ser, nemlig retssikkerheden, er jeg selvfølgelig også nervøs for, at det, at det bliver så nemt at behandle data og sende data alle mulige steder hen, skulle give lejlighed til forskellige former for misbrug. Det bliver selvfølgelig sværere og sværere at kontrollere data, når der er nem adgang til dem, og når de nemt farer fra det ene sted til det andet.

Lad mig til sidst sige noget om de handlingsredskaber, vi har. Jeg var meget glad for hr. Tom Behnkes bemærkninger om folkeoplysningen, for jeg er helt enig med hr. Tom Behnke i, at samtalen, det talte ord, får utrolig stor betydning, hvis informationen nogen sinde skal sætte sig som viden. For for at information skal blive til viden, for at vi virkelig kan bruge informationen til noget, er det nødvendigt, at den bliver gjort til genstand for en samtale. Det er i det øjeblik, man har diskuteret noget med et andet menneske, at informationen sætter sig og bliver til viden.

Samtidig er samtalen forudsætningen for, at vi lærer at bruge ordet, at vi lærer at formulere os; det er forudsætningen for, at vi overhovedet kan bruge den nye teknik. Så folkeoplysning er vigtig.

Det andet område, der er vigtigt, er folkeskolen. Alle børn skal have lige muligheder for at deltage i informationssamfundet. Derfor skal vi have udviklet skolens maskinpark, så skolens lærere og elever bliver fortrolige med den nye teknologi. I år 2000 til 2003 skal der være så mange edb-arbejdspladser, at der kun er mellem 5 og 10 elever pr. arbejdsplads.

Planen indebærer i øvrigt, at alle fag skal beriges med edb, og at alle skolelærere skal lære at bruge IT, som det hedder – det står for informationsteknologi. Planen er også, at der skal oprettes et nyt center, som skal understøtte udviklingen af teknologistøttet undervisning, og endelig har Undervisningsministeriet en plan om en massiv efteruddannelse af lærerne. Undervisningsministeren har allerede besluttet, at tre folkeskoler i Danmark skal lynudvikles, så de teknologisk set kommer til at ligne noget fra det 21. århundrede. Målet med projektet er at give et bud på, hvordan man bedst muligt får integreret IT i skolens undervisning.

Et andet område, vi skal tage fat på, er bibliotekerne. Vi må have kigget på ophavsretslovgivningen, så alle danskere får mulighed for at få adgang til informationsteknologien, herunder muligheden for at låne cd-rom.

Så er der det tredje område. Jeg vil mene, at hvis vi nogen sinde skal indføre informations-samfundet, altså hvis vi virkelig skal komme fra visionen til handlingen, skal den tredje kanal være en digitalkanal. Det vil sige, at den dér snak, vi har om den tredje kanal, i virkeligheden bliver en snak om den tredje og fjerde kanal. Det er, fordi vi skal have husalteret, fjernsynet, digitaliseret så hurtigt som muligt; det er nemlig forudsætningen for, at vi alle kan være med. Hvis vi først har et fjernsyn, der kan modtage digitale signaler, har vi alle muligheden for at tage del i telekommunikationen. Vi får mulighed for at bestille video og film fra Statens Filmcentral osv. Jeg mener, at det måske er en af de væsentligste forudsætninger overhovedet for, at vi alle får del i informationssamfundet.

Så er der borgerkortet. Jeg tror, det tager et stykke tid, inden vi har et borgerkort. Det er vældig vigtigt, at vi får drøftet det her grundigt, og at vi får drøftet: Hvad er følsomme persondata, og hvad er ikkefølsomme persondata? Hvordan sikrer vi, at dette er gennemskueligt for det enkelte menneske? Hvordan sikrer vi, at hver enkelt af os faktisk har mulighed for selv at bestemme, hvilke data de forskellige institutioner skal have? Derfor skal vi sikre os, at der bliver en bred folkelig debat om de her spørgsmål.

Den nye informationsteknologi rummer uanede muligheder, men det er ikke givet, at vi skal bruge dem alle. Og det er præcis udfordringen for os som politikere: at opstille de rammer, som vi ønsker skal omkransede udviklingen.

Bruno Jerup (EL):

Dette er efter ministerens udsagn den første årlige redegørelse og handlingsplan, som Folketinget skal have, og redegørelsen og handlingsplanen rummer ganske rigtigt, som titlen siger, nogle visioner. Og jeg vil bestemt ikke modsige, at der er tale om visioner, og heller ikke, at visionerne på nogle områder har flere positive elementer. Måske er visionerne på nogle punkter nærmere en illusion; men det vil fremtiden jo vise.

Jeg vil nævne nogle overvejelser, som efter min opfattelse er vigtige i forbindelse med udviklingen af den stigende og til dels ukontrollerede udvikling af informationssamfundet, noget, som ministeren også selv fremhæver i redegørelsen.

For det første er det et stort problem, hvem der har den reelle magt over den teknik og den teknologi, der udvikles. Hvem har kontrollen over nettet, hvem har kontrollen over softwaren, hvem har kontrollen over knudepunkterne? Der kan være en klar fare for, at liberalisering på dette område betyder, at Danmark reelt ikke har nogen kontrol over nettet. Jeg går ud fra, at det som alle andre projekter er tænkt dækket ind af det indre marked og skal udbydes i licitation. Vi får ganske svært ved at forhindre, at f.eks. franske koncerner overtager den fuldstændige kontrol.

I forvejen er der allerede planer om liberalisering både fra EU's side og desværre også, som det er nævnt tidligere i dag, fra et flertal i denne sal. At overlade det til markedet at udvikle det her område, er reelt, at man afskriver en stor del af den mulige kontrol med udviklingen, som man ønsker.

Man kan sige meget ondt og eventuelt lidt godt om markedet, men det er bestemt ikke demokratisk. Alle tiltag, der bygger på markedets præmisser, handler om afskaffelse af demokrati. Jeg forstår det sådan, at ministeren er af den opfattelse, at man ikke kan overlade væsentlige beslutninger til markedskræfterne, og på det punkt er jeg helt enig med ministeren.

For det andet er der også det grundlæggende problem, at udviklingen af informationssamfundet, som efter hensigten skulle føre til mere demokrati og større åbenhed, reelt kan føre til det modsatte. Hvordan sikrer vi, at det ikke bare bliver endnu et redskab for den ellers velsituerede elite, at de får endnu flere demokratiske rettigheder og naturligvis også evner til og økonomiske muligheder for at udnytte dem, mens

dette ikke bliver tilfældet for måske en tredjedel af befolkningen?

Det kunne f.eks. være de handicappede. Selve handlingsplanen for de handicappede i den foreliggende redegørelse er meget tynd. I Dybkjær-Christensen-rapporten og i bilaget til Dybkjær-Christensen-rapporten har det en langt mere vidtgående placering, og jeg kunne godt ønske mig, at man var lidt mere opmærksom på, at lige præcis fordi man allerede på det her tidspunkt laver et skel i relation til f.eks. de handicappede – men der kunne også være andre grupper – er man med til at skabe en afstand imellem det, jeg vil kalde eliten på det her område, og så dem, der skal have mere støtte fra starten for at komme med i det elektroniske kommunikationssamfund eller det informationsteknologiske samfund eller informationssamfundet, eller hvad vi kommer til at kalde det.

Informationsteknologien kan føre til nogle bedre muligheder, og der blev også nævnt i rapporten, at den skal føre til mindre isolation. Men at den vil føre til mindre isolation, f.eks. for de handicappede, er jo nok også en sandhed med modifikationer. Jeg synes, at regeringen i sin redegørelse burde overveje noget mere, hvordan man rent faktisk hindrer, at det fører til øget isolation, i modsætning til det, man siger. Det, at man har et apparat, hvor man måske kan komme i kontakt med andre mennesker eller med de offentlige kontorer, betyder jo ikke nødvendigvis, at man har en oplevelse af, at der er mindre isolation.

Jeg mener, det er en meget forkert udvikling, hvis man forsøger at bilde enten Folketinget eller befolkningen ind, at en øget satsning på IT-området vil kunne erstatte de menneskelige kontakter.

I det hele taget kunne jeg godt tænke mig en lidt mere kritisk analyse af de reelle magtforhold og muligheder, som kommer ind i forhold til det her. Der vil komme et demokratisk underskud. At man kan få nogle hurtige oplysninger, betyder ikke nødvendigvis udvidet demokrati, hvis det ikke medfører øgede muligheder for at handle. Altså man skal koble mulighederne for informationer med mulighederne for at handle.

Der skal også være en større opmærksomhed om, at kommunikationsprocessen imellem mennesker er langt mere kompleks, end nogle elektroniske apparater kan hamle op med. De informationer, som eleverne får på skolen, borgerne

på diverse kontorer, patienterne på hospitalerne, kan måske suppleres med ekstra datainformation. Men det er vigtigt at forstå, at de aldrig kan erstatte den personlige kontakt.

Kommunikation er mere end information, og kommunikation er mere end de oplysninger, man beder om. Man skal faktisk vide ganske meget for at kunne bestille relevante oplysninger. Man skal passe på ikke at bygge sine visioner på en illusion på det her område, hvad enten det er ønskeligt eller ikke. Derfor synes jeg, at afsnittet om brugen af de fælles net inden for sygehusvæsenet, socialvæsenet, skoler og andre offentlige institutioner er lidt for optimistisk.

Handlingsplanens prioritering lægger meget op til udbygning af telenettet og liberaliseringen, bl.a. i de sidste afsnit på side 40-42.

Der fokuseres også en hel del på folkeskolen. Der burde være en større vægt på det informationsmæssige forhold til de svage grupper, det vil sige de handicappede, som jeg tidligere har nævnt, og andre grupper, som ikke har så let ved – for at snakke i billedsprog – at koble sig ind på nettet. Vi risikerer let, at der bliver et informationsteknologisk A- og B-hold, som adskillige ordførere har været inde på. Jeg synes nok, ministeren tager for lidt hensyn til denne problemstilling i sin redegørelse og i handlingsplanen, selv om den naturligvis benyttes som en passende indgangsbon.

For det tredje: Hvordan forhindrer vi misbrug? Når man vil udvikle et borgerkort, som ganske vist efter ministerens oplysning skulle blive frivilligt – på nuværende tidspunkt i hvert fald – så må jeg dog fremhæve et par problemer. Kan vi simpelt hen få en garanti for, at dette borgerkort ikke bliver et reelt legitimationsbevis, så en del af befolkningen eventuelt bliver tvunget til at skulle have det på sig eller forevise det ved mere eller mindre tilfældige lejligheder? Den slags legitimationsbeviser findes rundt om i verden og bliver brugt/misbrugt over for f.eks. indvandrere og flygtninge.

Desuden er det et væsentligt problem med den sikkerhed, som borgeren må forvente, når de udleverer oplysninger til det offentlige, f.eks. de offentlige institutioner. Det kunne f.eks. være oplysninger til den lokale vuggestue eller børnehave, som så bliver lagt ind på nettet. Selv om det fastslås i en bestemmelse, at borgerne skal godkende videresendelse af oplysninger, hvordan vil man så i realiteten forhindre misbrug? Det er efter min opfattelse et uløst problem. Det er udmærket, at man kommer med en formulering

på side 28 om, at det skal ske med borgernes tilladelse. Men det har ofte vist sig, at den slags i praksis er irrelevant, eftersom der jo findes nogle meget dygtige hackere, som formodentlig nok vil være i stand til at krydse sig ind på nettet.

Man har heller ikke nogen garanti for, at der ikke kan være enkeltpersoner, som har adgang til f.eks. den pågældende institutions oplysninger, og som kunne finde på at sende dem videre, måske i god tro eller måske bare, fordi vedkommende ikke ser det som noget særligt problem.

Jeg vil i øvrigt også gerne bede om en kommentar fra ministeren til den formulering, der er på side 23 om brugerbetalingen for oplysninger. Der står, at det skal være gratis eller mod betaling. Jeg kunne godt tænke mig en lille uddybning af, hvor grænsen går. Er det sådan, at man i en sådan formulering lægger op til, at der reelt kan blive en brugerbetaling i forhold til oplysninger, som man normalt i dag kan få f.eks. på offentlige kontorer uden betaling? Er det sådan, at man efter det her skal til at betale for at kunne få oplysningerne?

Samlet set synes jeg, at rapporten er vel optimistisk med hensyn til overvejelserne om de muligheder, der er, men jeg synes naturligvis, at der er nogle positive ting i rapporten. Men hvis man f.eks. på folkeskoleområdet forestiller sig, at alle lærere skal gøres til personlige brugere af IT, forudsætter det jo bl.a., at man enten forærer dem eller låner dem relevant udstyr. Det har de jo ikke i dag, og mange af dem er heller ikke i stand til at bruge det.

Jeg vil nævne, at der i Dybkjær-Christensen-rapporten, bilag 4, side 64, står:

»Sammenkoblingen af net og interoperabilitet for tjenester og applikationer bør opstilles som mål for Unionen. Den europæiske standardiseringsproces bør tages op til revision for at gøre den hurtig og mere lydhør over for markedet.«

Det er jo bl.a. en del af Bangemann-rapportens anbefalinger. Én ting er, at man kan koble sig ind på det internationale datanet, men hvordan sikrer vi, at denne frie strøm af informationer, som der nu skal være i kommunerne, og som så ifølge dette her også skal kobles sammen med EU, at den slags data og personlige oplysninger ikke står til rådighed for alle mulige og kan hentes ind på skærmene alle mulige steder i EU eller andre steder?

Det er nogle af de problemer, der melder sig i forhold til brugen af borgerkort, bl.a. informationer, der skal lagres, genbrug af data osv. Jeg

synes ikke, at ministeren er tilstrækkelig kritisk over for den vinkel, der handler om, hvordan vi rent faktisk sikrer, at man ikke misbruger de oplysninger, som måtte komme ind i systemet ad den vej.

Der var flere spørgsmål. Til slut vil jeg sige, at det afgørende for os i denne debat er, at man fastholder det demokratiske element forstået i den allerbredeste betydning, herunder at IT skal betyde en udvikling af det enkelte individs muligheder for personlig udvikling. Men det skal være for alle, og man bør være opmærksom på, at denne tilsyneladende demokratiske mulighed og dette potentiale rummer den modsatte mulighed for stigende kontrol og formynderi samt muligheden for at skabe større ulighed.

Peter Duetoft (CD):

Informationssamfundet kan være en drøm, men en gang imellem er det jo sådan, at en drøm, der bliver til virkelighed, ender som et mareridt.

Når vi diskuterer informationsteknologien og informationssamfundet, er den ene udvikling naturligvis, at der kan være store muligheder for at skabe et idealsamfund, men der er en anden mulighed, nemlig den at skabe et nærmest Orwellsk helvede, som ingen af os jo i virkeligheden drømmer om.

Vi kan skabe et decentralt, et attraktivt, et venligt samfund, hvor eksempelvis tidsbesparelsen ved ikke at skulle rejse et par timer hver vej til og fra arbejde gør, at vi har mere fritid og mere tid til at udfolde os. Men vi kan også skabe et koldt, et menneskefjendsk, et isoleret, et teknokratisk og måske endda et stærkt overvåget samfund.

Derfor vil jeg godt starte med at sige tak til ministeren for den redegørelse, der ligger her. For det er måske nok sådan, at i virkeligheden er denne diskussion for denne lidt udvalgte skare, der er her i dag, både på tilhørerpladserne og andre steder, måske en af de aller-, allervigtigste politiske diskussioner, vi får i dette Ting i denne valgperiode.

I CD er vi ikke maskinstormere, og vi støtter tankerne om informationssamfundet. Vi tror på, at forudsætningen for dansk velstand og dansk velfærd er de muligheder, som informationsteknologien giver. Vi tror, at der er forskningsmæssige værdier ved en hurtigere udveksling mellem danske forskningsinstitutioner og danske virksomheder og udlandet. Vi tror, at denne udveksling af erfaring mellem borgere og

erhvervslivet er en fordel, og vi tror også, at det, at man hæver det enkelte menneskes vidensmuligheder, i sig selv er med til at skabe et fremgangssamfund. Jo, vi tror, at informationsteknologien er et must og er en vej frem; informationssamfundet er det, der får velfærdssamfundet til at overleve.

Men jeg synes – hvis man kan tillade sig det som regeringsparti – at jeg vil komme med en enkelt kritisk bemærkning til redegørelsen. Jeg synes faktisk, at redegørelsen mangler et aspekt. Jeg kunne egentlig godt have tænkt mig, hvis ministeren havde haft et afsnit med om dansk kulturpolitik. Det lyder måske grotesk at sige, at man i en redegørelse om informationssamfundet skulle have noget med om kulturpolitik. Men er det ikke rigtigt, at i et samfund, hvor informationsteknologien tager over, hvor mennesker kan sidde hjemme og udføre deres arbejde, hvor ingen af os får det fællesskab, som man har i det nuværende samfund, at dér er dansk kulturpolitik faktisk endnu vigtigere end nogen sinde før? Den skal muligvis erstatte det arbejdsfællesskab, som vi ellers har – i hvert fald de mennesker, der har arbejde – med hinanden i løbet af dagen. Den skal vise, at der er andet end det, der foregår på skærmene.

Jeg vil godt sige til den radikale ordfører, der nævnte som et eksempel, at man ved digitalisering osv. kunne hidkalde film fra både det ene og det andet og det syvende sted, at det er da rigtigt, og det er da også både hyggeligt og rart. Men dér vil jeg så gerne tilføje, at jeg synes, det er godt, hvis man får den mulighed, men til gengæld må vi så via kulturpolitikken skabe alternativet og vise mennesker, at det, der foregår på skærmen, ikke er det eneste, der foregår her i livet, hvis vi ikke bare skal have menneskelige robotter ud af informationssamfundet.

Endelig skal vi huske, at den udveksling af meninger, det, at vi får slidt hinanden af ved at være sammen, kommer man også til at mangle i det samfund. Jo, vi skal som svar på informationsteknologien sørge for, at det, som nogen har kaldt den humanistiske side, og som jeg så vil kalde den kulturpolitiske side, bestemt skal med. Så jeg tror, at forskningsministeren også skal snakke lidt med kulturministeren om de her ting.

Vi er i CD helt enige om, at vi skal undgå A- og B-hold. Det er klart, at der er mange faresignaler i det her. Det er naturligvis en investering, der meget hurtigt skal foretages i folkeskolen med hensyn til de dér computere. Man har ikke

mange år til at sørge for, at man i al fald har en mulighed for at lære sig det, mens man er i folkeskolen.

Men spørgsmålet er jo, om vi ikke også skal rejse andre skolepolitiske spørgsmål. Er folkeskolens opbygning i virkeligheden gearret til at klare et informationssamfund? Er den måde med fagdelt undervisning i små kasser hist og her, som vi har – og som CD i øvrigt altid har været tilhængere af, men nogen skal jo nyvurdere tingene en gang imellem – i virkeligheden svaret på informationssamfundet?

Jeg tror, det var Ugebrevet Mandag Morgen, der offentliggjorde en rapport for halvanden måneds tid siden, der hed sådan noget som »Hvad skal Danmark leve af i fremtiden?«, hvor der var et stort afsnit om disse ting, og hvor konklusionen rent faktisk var, at det danske undervisningssystem er opbygget på en sådan måde, at det ikke kan geare eleverne og få de mennesker ud af systemet, som skal passe ind i de her ting.

Endelig er der vel også grund til at understrege, at det gamle krav om, at dansk læsning og skrivning skal være i orden, ikke bliver mindre af det her. Jeg tror, alle har været frustrerede oplevere af en computer, der ikke ville stave på samme måde som én selv, så man aldrig nogen sinde kunne finde ind i systemet, fordi man kom til at stave anderledes end det, der stod i indgangshalløjet. Det tror jeg vi alle har været ude for, og det bliver jo ikke mindre. Jeg er meget enig i – jeg tror, det var Enhedslistens ordfører, der sagde det – at man skal have viden for at spørge, altså man skal det skridt videre, for at man overhovedet kan udnytte systemet.

Jo, der er nok at tage fat på i undervisningssektoren, og det skal vel ske rimelig hurtigt.

Hvad angår de handicappede, har jeg fuld tillid til, at den handlingsplantanke, som ministeren har lagt frem, vil lede frem i en rigtig retning. Jeg er lige ved at sige, at det er jo også en forudsætning. Altså vi er vel alle sammen enige om, at har man et handicap, er der ikke noget i det danske samfund, man skal skubbes ud af på grund af det handicap. Hvis man er blind, skal man naturligvis have en mulighed for alligevel at fungere, selv om det bliver et informations-samfund; sådan skal det vel være i forbindelse med alle handicapgrupper, og det håber jeg ministeren vil arbejde meget med på.

Så er der dette med, at informationsteknologien og info-samfundet skulle være mere demokratisk osv. Det er rigtigt, at det giver let-

tere adgang til oplysninger, og det er jo godt, for oplysning gavner – forhåbentlig da – i al fald bl.a. den politiske debat.

Dernæst er der alle disse tanker om, at man kan diskutere frem og tilbage med hinanden på systemerne, og man kan holde konferencer, der varer fire dage, og så varer de i virkeligheden et år, fordi man kan blive ved med at skrive frem og tilbage og hive det ene og det andet frem. Flot nok, og det er selvfølgelig også med til at styrke demokratiet.

Og dér må jeg så komme med dagens anden kritiske bemærkning til ministeren: Jeg er stadig væk – og det er ellers mange uger siden – dybt skuffet over, at det ikke lykkedes regeringen at finde ud af at skaffe penge til, at man under det sociale topmøde kunne styrke NGO'ernes mulighed for at udnytte diverse datanet. Jeg synes stadig væk, det var for ringe, og jeg synes, at man undlod at bruge en lejlighed til rent faktisk at kunne have vist frem, hvad denne her teknologi kan.

Ud over at det var pinligt, at man, så vidt jeg husker, både i Egypten og i Rio havde haft mulighed for det, og at hollænderne i øvrigt statsstøttede det – men det kunne vi altså ikke finde ud af – så synes jeg, det var synd, at teknologien ikke fik lov til at blive vist frem på det tidspunkt. Det tror jeg også ministeren inderst inde er meget enig med mig i, men der kan jo være andre grunde til ikke at sige det herfra.

Det tredje, jeg godt vil sige, er, at den allerfarligste udvikling for demokratiet, der kunne komme ud af denne her teknologi, ville da være, hvis man skulle have daglige folkeafstemninger hver morgen kl. 7, hvor man så skulle tage stilling til alt godt fra havet.

Jeg hørte en ordfører fra Fremskridtspartiet tale om lige før, at det var vel nok pragtfuldt. Så har vi da et ustyrligt samfund, så har vi da et samfund uden konsekvens, og så har vi et samfund, hvor der aldrig er nogen, der vil træffe de ubehagelige, de negative, de upopulære beslutninger. Det bliver så alt, hvad der er godt kl. 7 om morgenen, alt, hvad der er populært, og som majoriteten gider rende efter – det vil så være det, der bliver vedtaget. Og det kan da godt være, at Fremskridtspartiet derefter vil få en del af sin politik ført igennem, fordi det jo er de meget populistiske synspunkter, men det behøver det jo ikke være rigtigere af, vil jeg sige til hr. Tom Behnke.

Jeg håber i al fald ikke, at misbruget af informationsteknologien vil føre frem til et Fremskridtssamfund på det område.

Og så endelig til sidst: Jeg synes, det er rigtigt og godt med de løbende handlingsplaner, at det er godt med det treparts-topmøde, som ministeren lægger op til.

Så vil jeg slutte med at understrege det, jeg også startede med: I virkeligheden er det synd, at denne debat foregår sent en onsdag eftermiddag, for denne debat kan i virkeligheden være en af de allervigtigste debatter, vi har, om, hvad vi vil med fremtidens samfund. Desuden giver det os jo for en gangs skyld mulighed for faktisk at tale om holdninger og ikke bare bisætninger i en eller anden teknisk lov omkring boliger eller skattepolitik, eller hvad ved jeg. Det her er jo i virkeligheden diskussionen om, hvordan vi ønsker fremtidens Danmark skal se ud, og det er vel også mere end en onsdag eftermiddag værd at diskutere dette.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nok er der mange væsentlige spørgsmål at tage stilling til, men ligefrem at påstå, at vi så som borgere hver eneste morgen kl. 7.00 skal stå op og foretage en række afstemninger, dér synes jeg nok, der er et spring mellem de to ting. Der er i hvert fald et spring imellem det, jeg sagde, og så den opfattelse, som hr. Peter Duetoft har fået af det, jeg sagde. Det, jeg sagde, var, at væsentlige spørgsmål af samfundsinteresse kunne sendes ud til folkeafstemning, når nu man havde nettet. Det ville være nemmere, hurtigere og billigere, og dermed ville man sandsynligvis gøre det i nogle spørgsmål.

Men så siger hr. Peter Duetoft også, at så slap vi fuldstændig for at tage de ubehagelige beslutninger. Jeg ved ikke, hvad hr. Peter Duetoft tænker på. Når jeg tænker på folkeafstemninger, tænker jeg f.eks. på Øresundsbroen, men det er selvfølgelig også en ubehagelig beslutning, Folketinget har truffet. Det er jeg da helt enig i, men jeg tror ikke lige, det var det, hr. Peter Duetoft mente.

Men det er altså ikke et spørgsmål om, at vi hver eneste morgen kl. 7.00 skal tage stilling til et hav af spørgsmål. Det er væsentlige spørgsmål af samfundsinteresse, og så vil det jo altid være – med den nuværende lovgivning i hvert fald – Folketinget, der bestemmer, hvad der skal sendes ud til en sådan folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil bare til hr. Tom Behnke sige to ting: For det første, at jeg er tilhænger af det repræsentative demokrati, og det er jeg ubetinget. Jeg mener, det er den mest effektive form for demokrati, vi har set, og en forudsætning for, at demokratiet overlever, er, at demokratiet er effektivt. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at jeg tror, jeg blev fejlciteret af hr. Tom Behnke. Jeg sagde ikke noget om, at vi slipper for kedelige beslutninger. Jeg sagde, at der aldrig bliver truffet en kedelig beslutning. Der bliver aldrig truffet en upopulær beslutning, for de vil jo alle sammen falde i en folkeafstemning.

Dér må jeg sige til hr. Tom Behnke, at det altså er sådan, selv om det måske er lettere som et evigt oppositionsparti at have den holdning, at det af og til er nødvendigt for partier, der blander sig i den politiske magt i alt fald, at træffe beslutninger, som ikke i det øjeblik, de træffes, nødvendigvis har et flertal af befolkningen bag sig, men som er rigtige alligevel, og som på lang sigt viser sig at være til gavn for det danske samfund, hvor Øresundsforbindelsen bl.a. er et eksempel ligesom Storebæltsforbindelsen og alle de andre.

Det kan ikke være rigtigt, at politikere ikke tør træffe en beslutning i en retning, som de tror på, og som det jo gang på gang viser sig fører frem til et samfund, der faktisk har gavn af beslutningen. Det dér fremskridtspopulistiske samfund vil jo bare være, at man træffer dag til dag-beslutninger og aldrig nogensinde får taget hul på nogle af de negative beslutninger, og det er det, jeg advarer imod. Men til hr. Tom Behnke vil jeg sige, at der er langt til magtens tinde for Fremskridtspartiet, og derfor kan det være, at man aldrig bliver belastet af det ansvar, der ligger i også at have f.eks. noget med en regering at gøre.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Tak for en, synes jeg, fantastisk god debat. Jeg er enig i det, som blev sagt fra hr. Peter Duetofts side. Det tilkommer selvfølgelig ikke mig at kritisere tilrettelæggelsen af arbejdsgangen i Folketinget – hvornår man placerer hvilke debatter – men jeg er enig i det, som blev sagt af hr. Peter Duetoft, at denne debat drejer sig om det helt fundamentale, nemlig fremtidens samfund. Og uanset om man kan lide det eller ej, så drejer debatten sig ikke om, hvorvidt informations-

samfundet kommer, men om, hvordan vi ønsker det skal udmønte sig i det danske samfund.

Det synes jeg i høj grad ordførerne også har markeret, måske med et par enkelte undtagelser i starten af debatten, som var meget ideologisk præget, og det er jo kun godt, men måske glemte man det, der var grundlaget for debatten, nemlig IT, informationssamfundet. Men det har drejet sig om netop at give sine holdninger til kende om, hvordan man ønsker fremtidens samfund skal udmønte sig, og hvad det er for nogle krav, vi skal stille til den informationsteknologi både i dens anvendelse og i dens udbredelse i det danske samfund.

Det, der jo altid kendetegner debatten om teknologi og teknologisk forandring og teknologisk fornyelse, er, at det kan gå mindst to veje i sin udfoldelse og sin anvendelse, og det er det, der gør, at vi ofte – jeg mærker det, jeg tror, vi alle mærker det, når man diskuterer det her både med kolleger her i Tinget og med vælgerne, med sin familie derhjemme – kommer med vidt forskellige udgangspunkter for det her, for det er, som om man forudsætter, at dette er noget, der er upåvirkeligt af os mennesker, af borgere, af politikere, af beslutningstagere i det hele taget, men det er det ikke. Det er noget, vi selv kan påvirke, og vi kan i høj grad påvirke teknologiens anvendelse og dens udbredelse og sikre, at det her ikke bliver forbeholdt, tror jeg nogen udtrykte det, eliten – jeg tror, det var hr. Bruno Jerup – men at vi sikrer os, at det får den bredest tænkelige anvendelse, så alle borgere får mulighed for at kunne betjene og anvende den teknologi, som under alle omstændigheder både er her og også vil komme i stigende omfang.

Når man ser på den debat, der er gået forud for regeringens handlingsplan, så har det været en debat, som jeg synes har ændret karakter. Den ændrede karakter med offentliggørelsen af den såkaldte Dybkjær-Christensen rapport om »Info-samfundet år 2000«. Indtil da synes jeg i høj grad, debatten har været præget enten af en teknologisk fascination, og det var den teknologiske fornyelse for dens egen skyld, der var drivkraften, eller det modsatte, et bagstræb, hvor man vil holde den teknologiske forandring tilbage.

Det, der er sket, synes jeg, i de debatter, der har været både i medierne og i høj grad også ude i forsamlingshusene, havde jeg nær sagt – der har været mange konferencer og møder og ikke kun blandt teknikere og ingeniører, men også med inddragelse af mennesker fra alle

områder i vort samfund – er, at nu ændrer debatten sig til at sige: Hvad kan det her bruges til? Hvordan kan vi gøre det, som fru Sonja Mikkelsen sagde: gøre teknologien til tjener for os og ikke det omvendte, at det er menneskene, der sættes til bare at blive kommunikeret eller manipuleret med?

Vi kan ved hjælp af den nye teknologiske muligheder – også med de interaktive muligheder – gøre den til en tjener for de mål, vi gerne vil indfri. Og jeg tror, at på trods af den ideologiske forskellighed, der også udspandt sig ganske kraftigt i starten af debatten, er der nogle grundlæggende værdier i dette samfund, som vi gerne vil værne om, og det er baggrunden for, at regeringen har sat sig det mål, at dette også skal holde sig inden for en dansk model. Vi vil videreføre nogle af de værdier, som jeg tror vi meget bredt politisk kan være enige om: at informationsteknologien skal understøtte den fri adgang til information og informationsudveksling, at IT skal understøtte vores demokrati og den enkeltes adgang til medindflydelse osv., osv., som det fremgår af redegørelsen. Altså, nogle af de værdier skal vi have som grundlag og dermed også udvirke, at informationssamfundet bliver drevet af værdier og ikke af en teknologisk fascination.

Men det kan gå to veje. Det kan blive det samfund, som står som skrækversion fra Orwells roman, og det kan blive det overvågningssamfund, som vi husker derfra, men det kan også gå den modsatte vej, hvor informationsteknologien i sin anvendelse kan blive en kilde til økonomisk, beskæftigelsesmæssig vækst i vort samfund og sikkerhed for, at det ikke blot er for eliten, at viden og information strømmer til.

Fru Elsebeth Gerner Nielsen talte om, hvad det er for et samfund, vi er på vej ind i. Vi taler om det som et informationssamfund i øjeblikket. Jeg ved ikke, om vores efterkommere vil definere denne periode i verdenshistorien eller i danmarkshistorien som værende et informationssamfund. Det kan godt ske, at de til den tid vil definere det som et videnssamfund.

Jeg er enig i det perspektiv, der lå i fru Elsebeth Gerner Niensens ord om, at dér, hvor Danmark skal placere sig i den internationale arbejdsdeling, er som et samfund, der bygger både sin produktion og øvrige beslutninger i samfundet på viden, og at vi anvender den viden som grundlag for ikke blot politiske beslutninger, men også i erhvervslivet; at vi bli-

ver bedre til at indbygge den nye teknologi, der både kan sikre en bæredygtig økologisk balance med produktionen, og at vi placerer os dér, fordi det er dér, hvor der også er en høj værditilvækst, der gør, at vi fortsat kan udvikle vores velfærdssamfund og dermed også en accept af, at der er en international arbejdsdeling, hvor flere og flere af de lavteknologiske produkter og produktionsformer går til Sydøstasien og Øst-europa.

Det er en udvikling, som under alle omstændigheder vil ske, og der er det selvfølgelig vigtigt, at et samfund som vores har en strategi for, hvor det er, vi skal placere os i den internationale arbejdsdeling.

Når vi ser på informationsfundets udvikling i Danmark, kan vi jo sige, vi er godt og grundigt på vej ind i det, for den danske befolkning er ikke nogen teknologiforskrækket befolkning. Folketinget har også været med til at bidrage til, at der har været en debat: gennem Teknologinævnets arbejde med konsensuskonferencer, med involvering af borgerne, med afdækning af, hvad konsekvenserne er ved teknologiske forandringer, teknologisk fornyelse; og det har heldigvis haft en spredningseffekt generelt i samfundet, der har gjort, at vi er kritiske, men vi tager det til os, hvis vi kan bruge det til noget fornuftigt.

86 pct. af alle funktionærer bruger i dag personlig computer i deres job, 33 pct. af alle danske hjem har fået en personlig computer inden for hjemmets fire vægge.

Der er selvfølgelig også områder, hvor der også er et negativt udgangspunkt for Danmark. Det er selvfølgelig lidt paradoksalt ud fra vores traditioner, at den nye teknologi vinder meget hurtigere anvendelse både i virksomhederne og i hjemmene end i uddannelsessystemet.

Jeg mener, at det er en hel nødvendighed, at skolen ikke isolerer sig fra det omgivende samfund – heller ikke på det teknologiske område.

Og jeg håber ikke, engang når vi skal se tilbage til den tid, hvor vi havde mulighed for at påvirke beslutningerne her fra huset, at vi så skal se tilbage til en tid, hvor det fortsat vil være afgørende for års muligheder i fremtiden, om man kommer fra et hjem med computer.

Vi skal sørge for, at alle børn får adgang til at kunne anvende computere ikke bare som det dumme indtastningsapparat, som det i alt for lang tid har været anvendt til, men som det kreative multimedie, det er. Børn, som vi måske i dag har svært ved at kunne fastholde i en

undervisningsmæssig situation ud fra de givne rammer, der er i dag, får nye muligheder med anvendelsen af multimediet, hvor man kan kombinere billede, lyd, data, tekster; kommunikere ikke bare med maskinen, men med nogle på den anden side af kloden på nettet. Det giver et helt andet perspektiv, som gør, at mange af de elever, som vi har vanskeligt ved at give nok med i rygsækken, den dag de forlader skolen, pludselig oplever, at de også betyder noget, og at de også kan noget og i høj grad er i stand til at anvende multimedier.

Men det forudsætter, at skolen også er med fremme i den teknologiske forandring, og dér har regeringen sat sig et ambitiøst mål – som er ambitiøst, fordi det skal være realistisk at gå fra en situation, hvor der er 40 elever pr. tidssvarende computer i skolen i dag i gennemsnit, ned til 5-10 elever over en meget kort årrække. Det kræver ikke bare politisk vilje, men også økonomisk vilje til at prioritere det.

Flere ordførere har spurgt om, hvor denne økonomiske vilje er at læse i regeringens redegørelse og handlingsplan. Jeg kan sige, at det der står i handlingsplanen for 1995, og som flere ordførere har været inde på, ikke er et enkeltstående tilfælde. Regeringen og jeg på regeringens vegne vil forelægge en handlingsplan for Folketinget; det har jeg tænkt mig at gøre på regeringens vegne i mange, mange år fremover, så længe statsministeren ønsker det og der i befolkningen er tilslutning til den nuværende regering.

Den handlingsplan, vi har lagt frem i år, har en samlet økonomisk ramme på 3,5 mia. kr., som selvfølgelig ikke alle skal udmøntes i investeringer her i 1995, men der vil også allerede i 1995 være områder inden for de prioriteringer, som skal finde sted i den offentlige og den statslige sektor, hvor der vil ske en øgning af investeringer på det informationsteknologiske område. Så der er penge bag.

Når vi har sagt, at det her på de fleste områder skal holdes inden for de tilvante budgetniveauer, så hænger det sammen med, at vi allerede i dag investerer for 5 mia. kr. i stat, amt og kommune i informationsteknologi. Det er endda undtaget hele telekommunikationsområdet. Vi tror på, at med de store prisfald, der er gennemført – og som også vil ske i fremtiden – så har vi mulighed for at kunne få bedre kvalitet og mere for de samme penge.

Men det er nødvendigt på skoleområdet, på sundhedsområdet og på forskningsområdet at have ikke blot den politiske, men også den øko-

nomiske vilje til at sørge for, at det bliver udmøntet. Derfor vil regeringen i forbindelse med de kommunaløkonomiske forhandlinger her til sommer inddrage spørgsmålet om computere og software i skolerne i forhandlingerne med Kommunernes Landsforening. Det er nødvendigt, at vi får en bindende aftale med Kommunernes Landsforening. Vi ved, at det er et kommunaløkonomisk ansvar at sørge for, at der er computere nok i skolen. Vi ved til gengæld også, at det er i den økonomiske aftale mellem stat og kommuner, at rammerne ligger. Derfor skal der være en aftale på dette felt, der sikrer os, at vi kan få indfriet regeringens ambitiøse målsætning.

For så vidt angår sundhedsområdet, er det givet, at her ligger der store muligheder for at kunne indfri, tror jeg, et rimelig bredt politisk ønske om, at vi får ventetiderne bragt ned, og at vi får øget kvalitet og service i sundhedssektoren.

Når man ser på, hvordan sundhedspersonalet i dag må anvende 30 pct. af deres tid på papirgange, på administration, er jeg overbevist om, at man ved en større satsning på IT-anvendelse i sundhedssektoren – ikke blot på isenkramsiden, men også i forhold til at få bundet vores sundhedssektor sammen i et net, hvor man kan kommunikere med hinanden over nettet – kan få gennemført, at man umiddelbart efter udskrivelsen kan transmittere de data, som den privatpraktiserende læge skal bruge for at gennemføre sin opfølgning af patienterne for at forstå det videre arbejde, frem for at man ved, at det tager meget lang tid, inden den opfølgning kan finde sted i dag på grund af de lange papirgange.

Her er det vores klare overbevisning, at selv om det koster omkring 200 mio. kr. at lægge et sundhedsnet i Danmark, der binder vores sygehusvæsen sammen med de privatpraktiserende læger over til apoteksvæsenet, så vil det i sig selv give så store afledte økonomiske ressourcibesparelser, at det på lang sigt kan finansiere sig selv. Derfor skal det også forhandles med Amtrådsforeningen her til sommer, så vi sikrer os, at det også bliver en realitet, at det samarbejde, der allerede finder sted mellem amterne i dag i det såkaldte MedCom-projekt, bliver videreført i et meget hurtigere tempo, at vi får udarbejdet den elektroniske patientjournal, og at vi også får amterne til i fællesskab at sikre, at systemet kommer til at hænge sammen.

A- og B-niveauet er en debat, som er fuldstændig uundgåelig. Jeg har været inde på den i den sammenhæng, der vedrører folkeskolen. Flere har sagt, at det ikke må glemmes, at der også er en voksgeneration i dag, som har brug for understøttelse ikke blot undervisningsmæssigt, men også i mulighederne for anvendelse.

Fru Sonja Mikkelsen nævnte folkeoplysning som et centralt punkt, som er og har været et centralt punkt i vores samfund gennem mange generationer, og at det er nødvendigt, at vi får et tæt samspil med folkeoplysningsorganisationerne om udmøntningen af borgerdeltagelse og borgerinvolvering på dette felt.

Jeg vil gerne love her ved folketingsdebatten i dag, selv om det ikke indgår i handlingsplanen – sådan bør det selvfølgelig være; det er en dynamisk proces og ikke en statisk proces, vi ønsker os i regeringen – at jeg i samarbejde med undervisningsministeren meget hurtigt vil inddrage vores folkeoplysende organisationer i en debat og et møde om, hvordan de kan finde plads i udmøntningen og i arbejdet med en folkelig deltagelse og en folkelig inddragelse i informationssamfundsdebatten.

Flere har nævnt bibliotekerne. Hr. Peter Due-toft sagde, at der simpelt hen skulle være et helt kulturafsnit. Jeg kan hilse og sige, at det er der også i handlingsplanen, nemlig afsnit 7, som drejer sig om kulturen og kulturnettet. Det er ikke blot ud fra den vinkel, at vi skal sørge for, at der kommer noget isenkram ind i vores kulturelle institutioner, men også ud fra den vinkel, at det her jo er det sted, hvor vi i den periode, hvor det var de skriftlige udgivelser, vi skulle sikre at hele befolkningen kunne komme i forbindelse med, opslagsværker, information, viden igennem skriftlige udgivelser, dér sikrede, at det har alle borgere mulighed for uanset deres økonomiske formåen, for vi har folkebibliotekerne. Vi skal selvfølgelig sørge for, at folkebibliotekerne ikke bliver bogens museum. Vi skal sørge for, at folkebibliotekerne bliver det kreative multimediested, hvor borgerne i fremtiden kan komme også for at få adgang til de nye videnskanaler, informationskanaler, og dér er bibliotekerne et væsentligt sted.

Det er baggrunden for, at vi i regeringen har besluttet, at kulturministeren i indværende år nedsætter et udvalg, der skal tage hånd om at sikre, at bibliotekerne kan det i fremtiden. Der er imidlertid nogle barrierer for det. Det drejer sig om noget så kompliceret som ophavsret. Jeg håber ikke, at ordførerne vil føle sig fristede til

efterfølgende at høre mig i den nuværende ophavsretslov. Den er meget kompliceret, og den har i hvert fald det i sig, at den ikke løser de problemer, som vil være på bibliotekerne i fremtiden i forbindelse med også at kunne stille de elektroniske udgivelser til rådighed for borgerne på bibliotekerne. Det problem skal løses. Vi skal også have det, som vi har besluttet politisk her i Tinget: en pligtaflevering for de elektroniske udgivelser, som vi har det for de skriftlige udgivelser.

Så der er da selvfølgelig en balance her, som der er ved de skriftlige udgivelser: Der er hensynet til den, der har ophavsretten, og så er der hensynet til hele befolkningen – til samfundet som helhed. Og den balance skal findes. Det er bl.a. det, kulturministerens udvalg nu skal få styr på.

Flere har nævnt den voksende efteruddannelse. Jeg er enig. Jeg er fortrøstningsfuld, når jeg ser på den hast, hvormed både AMU-centre og tekniske skoler opruster på det teknologiske område. Jeg er også fortrøstningsfuld, når jeg ser på det store initiativ, som Undervisningsministeriet allerede har sat i gang i forhold til folkeskolelærernes opkvalificering til at være personlige brugere af pc'ere igennem det såkaldte lærer-IT-projekt, som køres i Undervisningsministeriet, hvor man også sørger for, at formidling af ny viden til lærerne om den nye folkeskolereform og om de vejledende læseplaner nu foregår via elektronisk formidling til lærerne, og at Danmarks Lærerhøjskole i samarbejde med seminarierne også har udviklet et meget stort efteruddannelsesstilbud på dette felt. På de områder er jeg fortrøstningsfuld, men vi skal sikre os, at de folkelige dele af den strøm, der er i Danmark både på bibliotekerne og på folkeoplysningsiden, kommer med.

Så vil jeg sige til hr. Jens Løgstrup Madsen, at jeg rigtig fuldstændig vil fjerne hr. Jens Løgstrup Madsens barnetro på den store liberalisme og USA som moderlandet for den. Jeg vil blot sige, at jeg var på besøg i USA for ganske nylig for at studere »The Information Super Highway« og Clinton-Gore-planen, og jeg må desværre ud fra hr. Jens Løgstrup Madsens udgangspunkt sige, at der er det jo også i hvert fald i en lang række af de stater, der er længst fremme, drevet af et stort engagement fra staternes side og fra den offentlige sektors side. Jeg kan henvise til, hvis man skulle have lyst til at studere nærmere i North Carolina, hvor »The Information Super Highway« er længst fremme,

at den i forhold til forskningsinstitutionerne i Franklin Park, i forhold til staten North Carolina og deres uddannelsesinstitutioner i øvrigt, i høj grad er drevet frem af det.

Det fortæller jo, at markedet har sin værdi på en lang række områder. Markedet er en udmærket tjener, men det er ikke nogen god herre. Derfor skal vi sikre os, at vi i Danmark ved hjælp af den offentlige sektor, vi har, kan få bragt nye tjenester op over det, man kalder den kritiske masse. Grunden til, at danske virksomheder i alt for mange år har afholdt sig fra at gå på nettet og investere i den tilstrækkelige teknologi, der gjorde, at man kunne bruge elektronisk kommunikation både imellem virksomhederne, til udlandet, med hinanden, til fakturering af elektronisk dokumentoverførsel osv., grunden til, at det ikke er blevet til noget i danske virksomheder, at vi ikke har fået det teknologiske tigerspring, selv om vi har lagt bredbåndskabler i den danske muld, hænger sammen med den kritiske masse. Vi skal have nogen at kunne kommunikere med, og her er det regeringens tro, at ved at den offentlige sektor koordinerer, sørger for standarder, der gør, at der ikke bliver barrierer mellem det kommunale, amtskommunale og det statslige niveau, ved at der kan kommunikeres elektronisk for de borgere og virksomheder – både via e-mail, elektronisk post, på dokumentoverførsler og på en lang række andre nye tjenester – at det vil bevirke, at vi kan trække det over den kritiske masse, så det også bliver anvendeligt for den private sektor.

Vi tror til gengæld også på – det er baggrunden for det initiativ, der også lægges op til fra regeringens side – at Danmark har en meget stor chance for at placere sig blandt de lande, der også får en værdi ud af det beskæftigelsesmæssigt af den udvikling, der nu er global, fordi vi i Danmark, som flere har været inde på, har rimelig gode forskningsmiljøer på feltet. Det er bare lidt paradoksalt, når man ser på budgetterne, at i en periode, hvor dette for alvor går frem globalt og også gerne skulle gøre det i Danmark, så falder budgetterne for informationsteknologiforskning.

Det vil vi gerne rette op på fra regeringens side. Og vi skal selvfølgelig sørge for, at virksomhederne i Danmark også er med i det samspil. Og derfor vil vi invitere virksomhederne til at være med i etableringen af et center uden mure, et virtuelt center, hvor man binder de gode forskningsmiljøer sammen med de virksomheder, som er i IT-branchen i Danmark også

for at sikre en meget hurtig overførsel af viden fra vore forskningsinstitutioner over til virksomhederne, der også beskæftigelsesmæssigt kunne få en stor gevinst ud af dét.

Jeg vil gerne endnu en gang sige tak for den gode debat. Det er ikke lykkedes for mig at svare på alle de konkrete spørgsmål, der er blevet rejst for mig, men det kan da være, der bliver lejlighed til det også i forhold til en skriftlig redegørelse over for Folketingets Forskningsudvalg, som efterfølgende også gerne vil interessere sig for sagen, som jo drejer sig om Danmarks fremtid.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg tror, at forskningsministeren misforstod mine synspunkter omkring kulturafsnittet. Selvfølgelig har jeg læst kulturafsnittet, men det var overhovedet ikke det, jeg talte om. For mig at se løser det ikke det problem, jeg rejste, at man får et kulturnet.

Det problem, jeg rejste, var, at jeg mener, det er farligt, hvis man i det danske samfund i løbet af en årrække får mennesker, som sidder ved en skærm på deres arbejde, og derefter kan vælge, om de vil være firkantede i øjnene af at se en film eller af at læse en bog på den dér skærm. De har ingen kontakt med andre mennesker, og det er dér, kulturpolitikken efter min opfattelse skal gå ind og være med til at understøtte, at der faktisk stadig væk også er et kulturtilbud i Danmark, hvor mennesker mødes. Det kan så være teater, eller det kan være alt muligt andet af den slags: Det almindelige oplysningsarbejde eller højskoler, eller hvad pokker det må være – undskyld, formand! – hvad søren det må være, men i al fald hjælper det net ikke på dét. Det var det kulturpolitiske alternativ, jeg efterlyste, og derfor havde jeg altså faktisk læst det kapitel, men ønskede bare at understrege, at jeg synes, at forskningsministeren og kulturministeren burde se på det andet problem sammen.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg synes ikke, at ministeren var særlig konkret omkring den problemstilling, jeg rejste i forhold til de handicappede. Hvis man kigger i Dybkjær-Christensen-rapporten i bilagsdelen, bilag 28, nævnes det bl.a., at man regner med, at omkring 10 pct. af befolkningen er handicappede i højere eller mindre grad, og hvis man tager de ældre og andre, som har funktionsvan-

skeligheder, med, så er man oppe på omkring en fjerdedel af befolkningen. Jeg mener sådan set, at det er vigtigt, at man i forhold til udviklingen af det her informationsfund tager den problemstilling ind fra starten af og ikke giver det så ringe en placering, som det faktisk er tilfældet i den redegørelse, som ligger fra ministerens side.

Så har jeg lige en bemærkning om den udvikling, der har været i USA. Her bør man jo også lige være opmærksom på, at Internettet jo blev startet i slutningen af 1960'erne af USA's militær og ikke af det private erhvervsliv under navnet ARPAnet. Det skal man også lige være opmærksom på. Selv om man selvfølgelig kan sige, at militæret ikke er det offentlige i vores brug af ordet, så er det trods alt alligevel dér, hvor den kritiske masse har sat det i gang i USA.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg forstod på hr. Peter Duetoft, at det var et bredere kulturelt perspektiv. Jeg vil sige, at selv om vi har fået et forskningsministerium og vi nu også har lavet en handlingsplan, så kan vi ikke undvære et kulturministerium, og vi kan heller ikke undvære, at der stadig væk er kulturpolitik i Danmark, tværtimod. Så den vinkel er jeg helt enig i. Vi skal sørge for, at samfundet ikke bliver et koldt og teknokratisk samfund, som hr. Peter Duetoft var inde på i sit første indlæg, og vi skal sørge for, at vi ikke blot bruger forskningsdelen af informationsfundet til at udvikle nye elektroniske muligheder; vi skal også se på, hvad det er for kulturelle forandringer, det medfører. Og vil vi dem, og er der andre, vi ikke vil? Så det er jeg enig i, og det skal vi også sikre over de programmer, som skal udmønte sig i et »IT-center of Excellence«, som vi har talt om.

Blot den lille oplysning, at APC-nettet i forbindelse med det sociale topmøde var etableret, det blev etableret. Jeg var selv derude, og det var en stor fornøjelse at se, hvordan unge mennesker fra hele verden sad og kommunikerede med deres hjemlande over APC-nettet. Så jeg er ganske enig med hr. Duetoft i vurderingen af, at det er fantastisk vigtigt, at vi også understøtter de strømninger, som er med til at bære viden og information på græsrodsniveauet. Jeg håber nu at se APC etablere sig i Danmark som en af vores NGO'er, og jeg tror, at alle vil se med meget stor glæde på, at vi kan få APC-folkene til at etablere sig i Danmark med en fast organisation.

Så til hr. Bruno Jerup, der var inde på det med de handicappede. Jeg er ked af, at jeg ikke fik lejlighed til at svare på det i første runde, men tiden tillod det ikke. Jeg kunne se, at formanden mente, at jeg skulle forlade talerstolen på det tidspunkt. Men jeg vil sige, at der bliver taget initiativ til ikke i Forskningsministeriet – med al respekt for, hvor megen faglighed og dygtighed der er i Forskningsministeriet blandt embedsmændene – men i samarbejde med de handicappedes organisationer at få etableret en meget tæt kontakt også med den branche, der leverer den teknologi, som jeg er helt enig i kan være en meget stor hjælp til de handicappede, som flere har været inde på. Der er det vigtigt, og vi vil gerne både være formidlere af kontakt mellem branchen og brugerne i deres organisationer for de handicappede, men også gerne være med til at koordinere udarbejdelsen af en handlingsplan, hvor vi også kan tage fat på de løsninger, vi alle skal have, altså at der også tages et hensyn til de handicappede, så de handicappede ikke hver gang skal have specialbehandling.

Vi kan godt i de løsninger, vi selv ønsker, tage det hensyn, at de også kan anvendes af de handicappede.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Må jeg sige til forskningsministeren, at ligesom formanden skal overholde grundloven og give ministeren ordet, når han beder om det, skal formanden også overholde Folketingets forretningsorden og derfor gøre opmærksom på, når de 20 minutter er brugt.

Så giver jeg ordet til hr. Tom Behnke for anden omgang.

Tom Behnke (FP):

Jeg forstod hr. Peter Duetofts indlæg om det kulturelle på den måde – således som det blev præciseret her i hr. Peter Duetofts korte bemærkning – at det er vigtigt, at vi ud over alt det her isenkram også har den sociale dimension med eller kulturelle dimension, som hr. Peter Duetoft kalder det.

Men se, igen her kommer teknologien jo os til hjælp. For at vide, at der er nogle tilbud, man kan deltage i, skal man jo vide, at de er der, og da vil informationsteknologien kunne hjælpe os til at vide, at der er noget, frem for at man skal til at købe 26 forskellige aviser for at se, hvad der foregår den pågældende aften i éns by.

Jeg er lidt ked af, at ministeren nåede at komme med så megen udenomssnak, at der slet ikke

blev tid til at svare på de relevante spørgsmål, der blev stillet. Jeg havde en hel række af spørgsmål, og da jeg ved, at ministeren brænder efter at få lov til at svare på det, jeg spørger om, skal jeg igen stille spørgsmålene, så ministeren kan få endnu en taletid heroppe. Skulle det knibe, kan ministeren bare markere, så tager jeg en kort bemærkning mere, og så får ministeren yderligere taletid; det kan vi godt finde ud af.

Det, der står i rapporten, er, at stat, amt og kommuner skal bindes sammen i et elektronisk servicenet, som skal anvendes optimalt. Så var det, jeg stillede spørgsmålet: Hvornår når vi ud i, at der er tale om overvågning, altså en total samkøring af samtlige registre i hele den offentlige sektor? Hvornår når vi dertil? Er det optimalt, eller er det optimale lidt tidligere? For mig at se er det optimale dét, som jeg skitserer her, og det er jeg lidt nervøs ved.

Ministeren sagde så om sundhedssektoren, at dér var det jo smart, at man så hurtigt kunne udveksle oplysninger om patienten. Ja, det er smart, men hvad siger patienten? Er patienten interesseret i, at alle i sundhedssektoren kan sidde og se, hvad man har fejlet, og hvor man har været igennem hele sit liv? Det er jeg ikke sikker på at patienten er så interesseret i. Så derfor igen: Det er smart for systemet, men er det smart for brugeren, og hvem bestemmer, om det er smart for brugeren?

Så var der spørgsmålet om elektronisk demokrati, hvor CD jo klart har tilkendegivet, at det synes de er en dårlig idé. Men ministeren meldte ikke ud om det, og det kunne da være interessant at høre, om det er hele regeringens holdning.

Så til det, som jeg prøvede at slå mest i bordet over for. Det var, at rapporten om forprojektet om elektronisk borgerkort var umulig at få udleveret. Trods adskillige henvendelser til ministeriet er det ikke lykkedes at få den udleveret. Jeg vil godt høre, hvordan det kan lade sig gøre. Jeg ved godt, at det er et andet ministerium, men det er trods alt det samme, vi taler om, nemlig borgerkortet.

Så er der også høringssvarene. Hvor er de henne, og hvorfor kan vi ikke få lov til at se dem? Hvad er det, der gør, at det er så hemmeligt for Folketingets medlemmer? Det er jo et paradoks, at når vi taler om informationsteknologi, så er informationer det eneste, vi ikke har fået. Det vil sige, at vi, der egentlig skal stå her og træffe beslutningerne, ikke har de informa-

tioner, der skal til, for at vi kan træffe beslutningerne.

Jeg ved godt, det har været sendt til høring hos nogle, men det er jo ikke de mennesker, der skal træffe beslutningerne; det er os, der sidder her i huset, der skal træffe beslutningerne. Hvorfor må vi ikke få nogle informationer?

Så stillede jeg nogle krav til borgerkortet, som jeg godt vil høre om ministeren er enig i. Jeg ved godt, at der først senere kommer noget helt konkret, men ministeren kunne dog godt skitseres, om han er enig i målet om, at når vi taler om borgerkort, så skal det være frivilligt, om man ønsker at få et borgerkort. Det skal være frivilligt, hvilke oplysninger der bliver lagt ind på kortet, og det skal være kortholderen, der bestemmer, hvem der skal have adgang til de oplysninger, der er, via denne her PIN-kode.

Så var der det om forskelsbehandlingen. Vil der blive en forskelsbehandling af borgere, der har og ikke har et borgerkort? Altså, hvis ministeren er enig med mig, så er det bare at gå op og garantere, at der ikke vil blive nogen forskelsbehandling; så er jeg tilfreds med det så langt.

Det sidste, som jeg vil spørge til – det kan ministeren ikke svare på her, det ved jeg godt; ministeren kan godt give et løfte, men det kræver noget bedre dokumentation, argumentation og garantier – er hele garantien for sikkerheden bag disse nye borgerkort. Kan vi være 100 pct. sikre på, at de ikke kan misbruges? Kan vi være 100 pct. sikre på, hvis man kommer til at tabe sit kort, at andre så ikke kan komme til at bruge det på en eller anden måde, hacke sig ind på det, eller hvad det hedder – det ved jeg ikke, jeg kender ikke til, hvordan man gør den slags ting? Men er det sikkert, og hvordan er borgeren stillet i forhold til systemet? Systemet får en masse fordele, det kan jeg også godt se, men hvor er borgeren henne? Det synes jeg også der var flere ordførere der var inde på, men ministeren kravler udenom i sit svar. Nu får ministeren en chance mere.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det var sådan set en række ualmindelig interessante og også relevante spørgsmål, hr. Tom Behnke stillede, men jeg forstår ikke den interesse for en embedsmandsrapport, der ligger i Indenrigsministeriet.

Jeg mener, det er her i Folketinget, vi skal bestemme, hvordan et borgerkort skal indrettes.

Hvad skal formålet være med det? Hvordan skal borgerne kunne bruge det? Hvordan tjener et borgerkort eventuelt borgerne bedst?

Som jeg sagde i min indledning ved starten af denne debat: For os i Socialdemokratiet er det væsentligt at understrege, at de oplysninger, der ligger i registrene hos det offentlige, er borgerens informationer. Med et borgerkort vil vi kunne give mulighed for på en nemmere måde at give myndighederne adgang til informationer, når der skal gennemføres en behandling af en sag, hvor borgeren har en interesse i, at det offentlige tager stilling i en eller anden konkret sammenhæng.

Det er vores klare opfattelse i Socialdemokratiet, uanset hvad embedsmænd tænker, uanset hvad teknikere tænker, og uanset hvad andre tænker, at borgerkortet skal være noget, der er til gavn for borgeren. Det skal være på borgere ns præmisser og ikke systemets.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg er da enig med fru Sonja Mikkelsen, og jeg er også glad for, at Socialdemokratiet har den holdning, at det er borgeren, der går forud. Men fru Sonja Mikkelsen siger, at det er Folketinget, der bestemmer, hvordan borgerkortet skal udformes, hvad det skal indeholde, og hvordan det skal kunne bruges. Ja, men hvilke forudsætninger har man for at tage den debat, hvis ikke man er tekniker og ved, hvilke muligheder der ligger, hvad det kan, og hvad det ikke kan, hvor det kan misbruges, og hvor det kan bruges? Hvis man ikke ved det, hvordan skal vi så sidde og få nogle strøtanker og lave en brainstorming om, hvad man godt kunne forestille sig? Hvordan skal vi så pusle det sammen i Folketinget? Sagen er jo, at der kommer et udspil fra regeringens side om, hvordan det skal være, og så er det dét, man forholder sig til og ikke noget som helst andet.

Det, jeg ønsker, er en folkelig debat, inden regeringen kommer med et konkret udspil til, hvordan kortet skal se ud, hvad det skal indeholde, og hvad det skal kunne bruges til. Den folkelige debat kan vi ikke få, for de, der har henvendt sig og bedt om at få aktindsigt, får at vide, at det koster 2.000 kr. i kopieringsafgifter, hvis man vil have indsigt i tingene. Derfor får vi ikke denne folkelige debat, og det er den, man har efterlyst alle steder. Man har også efterlyst folketingsmedlemmernes holdninger til det her, men hvordan skal vi have en holdning til noget,

vi ikke ved hvad er? Det er det, jeg efterlyser, inden regeringen kommer med en færdig pakke.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil da foretrække, at Fremskridtspartiets folketingsmedlemmer, andre Fremskridtsfolk, alle mulige mennesker fra alle andre partier, alle mulige borgere i det her samfund tilkendegiver, hvilken holdning de har til, hvad et borgerkort skal kunne bruges til, sådan at vi får den folkelige debat, før regeringen lægger sig fast på et eller andet udspil. Jeg synes faktisk, det er meget betryggende, at der ikke ligger nogen konkrete svar i den handlingsplan i forbindelse med den redegørelse, vi debatterer her i dag.

Jeg ville have været ked af det, hvis der gjorde det, for jeg synes, det er vigtigt, at vi får en åben, folkelig debat, som ikke er styret af, hvad teknikerne mener er muligt og ikke muligt, men hvor vi siger: Hvordan skal sådan et borgerkort kunne bruges? Hvordan skal det tjene borgeren bedst? Så må teknikerne prøve at finde ud af nogle løsninger, for mulighederne er så mange i dag. Du kan vende registrene på hovedet, du kan gøre det ene, og du kan gøre det andet. Det er et spørgsmål om, hvilke krav vi politisk stiller til sådan et borgerkort. Vi behøver ikke at vente på, at vi får en redegørelse for, hvilke muligheder der kan være, og hvordan et eventuelt forslag kunne se ud. Det mener jeg ikke vi behøver at vente på. Jeg mener, det er vigtigt, at alle ytrer sig i diskussionen på nuværende tidspunkt og ikke venter på, at der kommer et eller andet og alene forholder sig til et embedsmandsoplæg, som ligger i Indenrigsministeriet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er noget vrøvl, for hvis man skal kunne forholde sig til tingene og diskutere det, så kræver det et minimum af viden om, hvad et kort kan. Hvis jeg vil vælge, hvilke muligheder kortet skal indeholde, er jeg nødt til at vide, hvad det kan indeholde. Hvad er sådan en mikroprocessor? Hvor mange mennesker ved det? Er det et krav for at sidde i Folketinget, at man ved, hvad en mikroprocessor er, og at man kan forholde sig til det?

Men så til noget helt andet. Fru Sonja Mikkelsen sagde det jo her i dag: Vi skulle tilkendegive, hvilke krav vi havde til, hvordan et borgerkort skal se ud. Jeg har ikke hørt noget som helst fra regeringspartierne side om, hvad man for-

langer af det kommende borgerkort. Det vil sige, at vi kun har hørt nogle ganske få, der har talt om borgerkortet. Det var SF's ordfører, det var Enhedslistens ordfører, og det var undertegnede. Det drejede sig sådan set om, hvad vi har haft af krav til borgerkortet, altså hvad det skal give adgang til, og hvilken sikkerhed og hvilke garantier der skal ligge i kortet. Ellers har vi ikke hørt noget som helst. Vi har ikke fået nogen bud på, hvad det skal være. Derfor: Hvis regeringen på baggrund af debatten her skal udforme, hvordan det borgerkort skal se ud, så bliver det et tyndt borgerkort.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg er ked af sådan at afbryde den livlige debat på korte bemærkninger, men det hænger sammen med, at jeg synes, at det vil være ærgerligt, hvis debatten skal fortsætte på et forkert grundlag. Det er grunden til, at jeg beder om ordet nu. Det, der har været udgangspunktet for de overvejelser om et borgerkort – og regeringen har altså ikke truffet sin beslutning endnu – har ikke været at lave et kort, hvor man lægger oplysninger ind. Det har været at lave et borgerkort, som er en skærpelse af sikkerheden for borgerne, fordi det system, vi har i dag, ikke giver den tilstrækkelige sikkerhed. Det, der er legitimationen i dag for borgerne, når man skal i kontakt med offentlige myndigheder, er vores nuværende sygesikringsbevis, hvor vi har et CPR-nummer på, og vi har en strimmel bagpå, hvor der ikke står andet på strimlen end folks CPR-nummer. Der er ingen anden identifikation end den, at man kan se ud af CPR-nummeret og navnet, om det er en mand eller en kvinde, og man kan nogenlunde identificere alderen også, fordi der står et CPR-nummer. Man kan også se, om den person, der legitimerer sig, nogenlunde svarer til den alder, der står der. Andet kan de offentlige myndigheder ikke.

Det, der har været udgangspunktet for debatten om borgerkortet, er at skærpe sikkerheden, så man ved hjælp af et kort med et billede og en PIN-kode kan sikre sig, at borgeren, der er den eneste, der har PIN-koden, kan identificere sig, så borgeren har garanti for, at det kun er vedkommende selv, der kan anvende det som legitimation for at få adgang til offentlige registre og dermed få indsigt i, hvad den offentlige sektor har af oplysninger. Det er altså borgerens kort, og borgeren har en stigende sikkerhed. Der skal ikke lægges oplysninger ind, og der skal ikke laves flere registre. Grunden til, at det ikke har

dannet baggrund for hovedparten af min besvarelse og slet ikke indgik i min besvarelse, er, at den redegørelse og den handlingsplan, der lægges frem i dag, kan gennemføres, uanset om vi har borgerkort eller ej.

Det, der er mit og regeringens udgangspunkt, er, at hvis vi skal have borgerkort, så er det for at få en skærpelse af sikkerheden.

Flere spurgte også om dette her sikkerhedsråd, som jo har en sammenhæng med dette spørgsmål. Det er, fordi det er nødvendigt for os at skærpe sikkerheden vedrørende anvendelsen af elektronisk kommunikation og sikkerheden på vores telenet, hele spørgsmålet om kryptering, som betyder kodning, altså hvad der må kodes, og hvad der ikke må kodes.

Der er nogle hensyn til Politiets Efterretnings-tjeneste i den sag, hvor man jo ved hjælp af en dommerkendelse skal have mulighed for at kunne aflytte ting og skal kunne bryde den gældende brevhemmelighed. Men dér har vi i dag af hensyn til den organiserede kriminalitet den mulighed, at politiet kan få en dommerkendelse. Det kender hr. Tom Behnke alt til.

Det kan man jo ikke, hvis alt er krypteret. Derfor er debatten om, hvad der skal krypteres, og hvad der ikke skal krypteres, en utrolig vigtig debat, så vi ikke kommer skævt ind i informationssamfundet. Det bliver et klondyke, hvis vi ikke har en rimelig afklaret holdning til det. Derfor skal vi have et sådant sikkerhedsråd, og jeg kan love hr. Tom Behnke, der ønskede en erklæring fra min side, at på alle de områder, hvor vi kan øge sikkerhedsbestemmelserne, vil vi gøre det.

Vi vil gøre det, hvor der er tale om genanvendelse og overføring af data. Det er en trivialitet for borgerne, at når man kommer til et kontor, skal man give nogle oplysninger, og når man kommer til et andet kontor, så skal man give de samme oplysninger, selv om de allerede ligger i de offentlige registre. Dér, hvor der er tale om trivialitet, og hvor det er et problem for borgeren i dagligdagen, skal man selvfølgelig have lov at kunne genanvende data; men dér, hvor der er tale om de områder, der i dag er underlagt registerlovgivningens beskyttelse, fordi det er personfølsomme oplysninger, skal vi have en registerlovgivning eller det, man kunne kalde en lovgivning om beskyttelse af personfølsomme oplysninger, der er up to date, og som er en beskyttelse af de steder, hvor borgeren har – og vi vel også her fra huset vil give – en klar beskyttelse af den personlige integritet på de andre områder og give en bedre service.

Men når det drejer sig om borgerkortet, er der ikke truffet beslutning, men jeg synes, debatten om det desværre ved hjælp af et lidt større formiddagsdagblad har været afsporet. Vores udgangspunkt er, at det er en klar skærpelse af sikkerheden for borgerne frem for det system, vi har i dag.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg er enig med fru Sonja Mikkelsen i, at vi ikke behøver alle mulige rapporter for at kunne mene noget om borgerkortet. Men hr. Tom Behnke glemmer i hvert fald ét punkt. Det er det sted i den redegørelse, som vi debatterer her i dag, hvor der henvises til indenrigsministerens rapport, som man siger er til høring. Det er en rapport, som ikke er almindeligt tilgængelig for os, og det synes jeg er meget uheldigt. Derfor mener jeg ikke, man slipper uden om den problemstilling, at hvis det er sådan, at man arbejder med sådan nogle ting og sender dem til høring, så er det vel rimeligt nok, at det også ligger som et papir til Folketingets medlemmer. Det er da et minimum.

Det kan godt være, vi ender dér, således som fru Henriette Kjær var inde på tidligere på dagen, at det bliver nødvendigt med en speciel forespørgselsdebat om det, der hedder borgerkortet, for det jo kun er en lille del af hele denne her snak om IT. Hvis ikke det skal være en forespørgselsdebat, så kunne man også forestille sig, at regeringen i stedet for på et tidspunkt kom med et lovforslag eller et udspil i form af et beslutningsforslag, sådan at vi kan få en mere indgående debat, inden man går ind og laver lovforslag. Jeg ved allerede fra den erfaring, jeg har indtil nu, at det er meget svært at gå ind og ændre på nogle ting, når først det er blevet udarbejdet som lovforslag og man er blevet enig i regeringen. Derfor ville forespørgselsdebatten eller beslutningsforslagsformen nok være at foretrække.

Hermed sluttede forhandlingen.

Meddelelser fra formanden**Tredje næstformand (Margrete Auken):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Europaudvalget (4/4 95):

Udtræder: Bodil Thrane (V)

Nyt medl.: Eva Kjer Hansen (V)

Trafikudvalget (4/4 95):

Udtræder: Erik Larsen (V)

Ny stedf.: Henning Urup (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 6. april 1995, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.17.
